

โครงการศึกษาการจัดทำ Model การพัฒนาโครงข่ายการคมนาคม ในพื้นที่กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคเหนือ เชื่อมโยงกับพื้นที่ **ระเบียงเศรษฐกิจภายในกรอบ GMS** เพื่อสนับสนุนการพัฒนาด้านเศรษฐกิจและการท่องเที่ยว

พื้นที่กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1
เอกสารประกอบการสัมมนา ชุดที่ 1

โครงการศึกษาจัดทำ Model การพัฒนาโครงข่ายการคมนาคมในพื้นที่กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคเหนือ เชื่อมโยงกับพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจภายใต้กรอบ GMS เพื่อสนับสนุนการพัฒนาทางเศรษฐกิจและการท่องเที่ยว

1. บทนำ

1.1 หลักการและเหตุผล

ด้วยสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจโลก โครงสร้างประชากร เทคโนโลยี ทำให้ประเทศไทยต้องเผชิญกับความท้าทายมากขึ้นในการเสริมสร้างความสามารถในการแข่งขันของประเทศอย่างต่อเนื่อง โดยจำเป็นต้องปรับโครงสร้างทางเศรษฐกิจทั้งระบบ เพื่อยกระดับการพัฒนาประเทศให้เป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561 - 2580) ตามยุทธศาสตร์ที่ 2 ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน จึงได้กำหนดแนวทางการพัฒนาที่ให้ความสำคัญกับการพัฒนาภาคการขับเคลื่อนเศรษฐกิจ ทั้งในภาคเกษตร อุตสาหกรรม บริการ และการท่องเที่ยว มีการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางกายภาพภายในด้านโครงข่ายคมนาคม ในพื้นที่เขตเมืองและเชื่อมโยง รวมถึงการพัฒนาเทคโนโลยี และโครงสร้างพื้นฐาน เพื่ออำนวยความสะดวกและลดต้นทุนในภาคการขนส่ง

พื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคเหนือ ปัจจุบันมีการเจริญเติบโตทางด้านเศรษฐกิจอย่างรวดเร็วและมีโครงข่ายการคมนาคมขนส่งเชื่อมโยงกับประเทศเมียนมา สปป.ลาว กัมพูชา และสามารถเชื่อมโยงต่อไปเวียดนามและจีนตอนใต้ได้อย่างสะดวก โดยผ่านแนวระเบียงเศรษฐกิจการพัฒนาความร่วมมือทางเศรษฐกิจในอนุภูมิภาคแม่น้ำโขง (Greater Mekong Subregion, GMS) แนวระเบียงเศรษฐกิจตะวันออก - ตะวันตก (East - West Economic Corridor, EWEC) แนวระเบียงเศรษฐกิจเหนือ - ใต้ (North - South Economic Corridor, NSEC) ตามแนวเส้นทาง R9 R12 R3A R3B ทำให้ภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เป็นเสมือนประตูเชื่อมโยงการขนส่งสินค้าและการท่องเที่ยวของประเทศ

คณะรัฐมนตรีในการประชุม เมื่อวันที่ 18 กันยายน 2561 ณ จังหวัดเพชรบูรณ์ นายกรัฐมนตรีได้มีข้อสั่งการให้ดำเนินการพัฒนาระบบโลจิสติกส์ ในพื้นที่กลุ่มจังหวัดภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เช่น การปรับปรุงและพัฒนาโครงข่ายทางหลวงแผ่นดิน การพัฒนาท่าอากาศยาน การพัฒนาระบบคมนาคมทางราง โดยให้กระทรวงคมนาคมร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องพิจารณาดำเนินการเร่งรัดตามขั้นตอน

คณะรัฐมนตรีในการประชุม เมื่อวันที่ 13 ธันวาคม 2561 ณ จังหวัดหนองคาย คณะรัฐมนตรีได้รับทราบผลการประชุมที่เสนอให้ศึกษาความเหมาะสมในการลงทุนระบบขนส่งแบบบูรณาการเพื่อการท่องเที่ยวและการพัฒนาเศรษฐกิจในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1 โดยให้กระทรวงคมนาคมร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องพิจารณาดำเนินการตามความจำเป็นเร่งด่วน

นอกจากนี้ ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ พ.ศ. 2564 ได้กำหนดพื้นที่ที่มีความเหมาะสมที่จะกำหนดให้เป็นระเบียงเศรษฐกิจพิเศษ ประกอบด้วย พื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคกลาง - ตะวันออก และภาคใต้

สำนักงานนโยบายและแผนการขนส่งและจราจร (สนข.) จึงได้เห็นความจำเป็นที่จะต้องมีการจัดทำ Model การพัฒนาโครงข่ายระบบคมนาคมขนส่งในภาพรวมของพื้นที่กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคเหนือ ทั้งด้านโครงสร้างพื้นฐาน ด้านการบริหารจัดการ รวมถึงกฎระเบียบและการอำนวยความสะดวกเพื่อเสริมศักยภาพรองรับการขยายตัวทางเศรษฐกิจของภูมิภาคที่เชื่อมต่อกับระบบหลักของประเทศและอนุภูมิภาคตามแนวระเบียงเศรษฐกิจเหนือ - ใต้ และแนวตะวันออก - ตะวันตก รวมทั้งการจัดทำแผนการพัฒนาด้านการคมนาคมในพื้นที่เพื่อสนับสนุนภาคการผลิต การบริการ การค้า การลงทุน การท่องเที่ยว และระบบโลจิสติกส์ รวมถึงสอดคล้องกับการพัฒนาพื้นที่ตามยุทธศาสตร์ชาติ

1.2 วัตถุประสงค์ของโครงการ

1) เพื่อจัดทำภาพรวมการพัฒนาและยุทธศาสตร์การพัฒนาโครงข่ายการคมนาคมและระบบโลจิสติกส์ในพื้นที่กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคเหนือ ที่เชื่อมโยงในแต่ละรูปแบบการขนส่งกับพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจภายใต้กรอบ GMS และกรอบความร่วมมือระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้อง เพื่อสนับสนุนการพัฒนาด้านเศรษฐกิจและการท่องเที่ยวตามระยะเวลาการพัฒนาตามยุทธศาสตร์ชาติ

2) เพื่อให้มีฐานข้อมูลเพื่อการพัฒนากระบวนขนส่งและจราจรในภูมิภาค สำหรับบูรณาการการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านคมนาคมขนส่งระดับประเทศ ระดับภาค ระดับกลุ่มจังหวัด ระดับจังหวัด รวมถึงการเชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้าน

3) เพื่อจัดทำแผนปฏิบัติการด้านการพัฒนาโครงข่ายการคมนาคมและระบบโลจิสติกส์ในพื้นที่กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคเหนือ เชื่อมโยงกับพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจภายใต้กรอบ GMS เพื่อสนับสนุนการพัฒนาด้านเศรษฐกิจและการท่องเที่ยว พ.ศ. 2568 - 2580 ประกอบด้วย แผนงานแผนการลงทุน และการจัดลำดับความสำคัญของการพัฒนาโครงข่ายการคมนาคมและระบบโลจิสติกส์ในแต่ละรูปแบบการขนส่งในพื้นที่กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคเหนือ เชื่อมโยงกับพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจภายใต้กรอบ GMS และกรอบความร่วมมือระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้อง เพื่อสนับสนุนการพัฒนาด้านเศรษฐกิจและการท่องเที่ยวตามระยะเวลาการพัฒนาตามยุทธศาสตร์ชาติ

4) เพื่อจัดทำแผนบูรณาการการพัฒนาโครงข่ายการคมนาคมและระบบโลจิสติกส์ของประเทศไทย เชื่อมโยงกับภูมิภาค ประกอบด้วย โครงข่ายโครงสร้างพื้นฐานการคมนาคมระดับจังหวัด ระดับกลุ่มจังหวัด ระดับภาคและการเชื่อมโยงประเทศเพื่อนบ้านและภูมิภาค โดยให้มีข้อมูลการพัฒนากระบวนขนส่งและจราจรในเมืองภูมิภาคด้วย

ที่มา : Asian Development Bank, 2011

รูปที่ 1.2-1 แนวพื้นที่พัฒนาเศรษฐกิจตามแผนงานพัฒนาความร่วมมือทางเศรษฐกิจ
ในอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขง

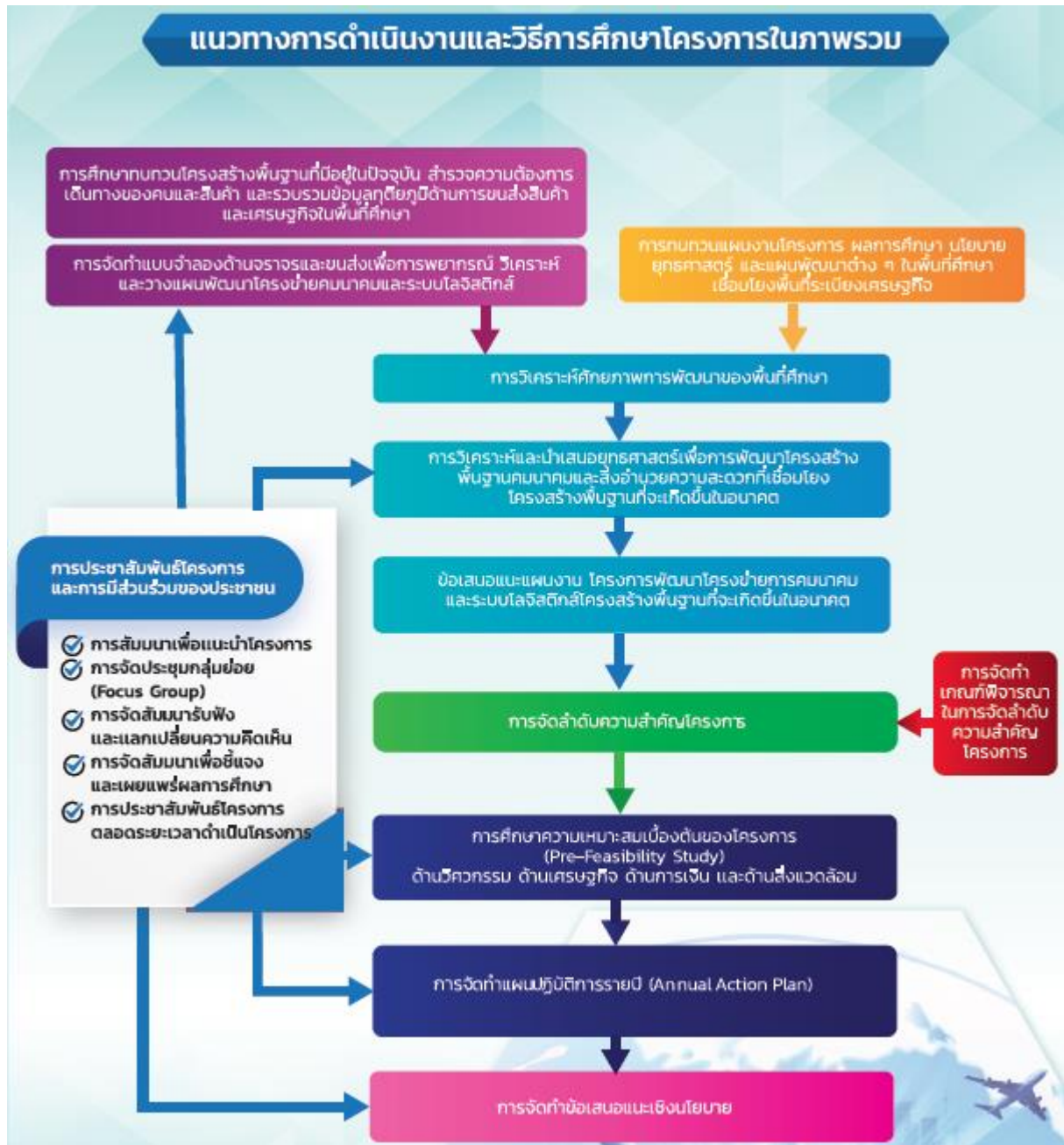
1.3 รายละเอียดการดำเนินงาน แนวทาง และวิธีการศึกษา

ในการดำเนินงานศึกษาการจัดทำ Model การพัฒนาโครงข่ายการคมนาคมในพื้นที่กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคเหนือ เชื่อมโยงกับพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจภายใต้กรอบ GMS เพื่อสนับสนุนการพัฒนาทางเศรษฐกิจและการท่องเที่ยว กรุงเทพมหานคร ประกอบด้วยงาน 3 ส่วน ดังต่อไปนี้

- **งานส่วนที่ 1 :** จัดทำภาพรวมการพัฒนาและยุทธศาสตร์การพัฒนาโครงข่ายการคมนาคมและระบบโลจิสติกส์ ในพื้นที่กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคเหนือ ที่เชื่อมโยงในแต่ละรูปแบบการขนส่งกับพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจภายใต้กรอบ GMS และกรอบความร่วมมือระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้อง เพื่อสนับสนุนการพัฒนาทางเศรษฐกิจและการท่องเที่ยวตามระยะเวลาการพัฒนาตามยุทธศาสตร์ชาติ
- **งานส่วนที่ 2 :** จัดทำแผนงาน แผนการลงทุน และการจัดลำดับความสำคัญของการพัฒนาโครงข่ายการคมนาคมและระบบโลจิสติกส์ในแต่ละรูปแบบการขนส่งในพื้นที่ กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคเหนือ เชื่อมโยงกับพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจภายใต้กรอบ GMS และกรอบความร่วมมือระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้อง เพื่อสนับสนุนการพัฒนาทางเศรษฐกิจและการท่องเที่ยวตามระยะเวลาการพัฒนาตามยุทธศาสตร์ชาติ
- **งานส่วนที่ 3 :** งานการประชาสัมพันธ์และการมีส่วนร่วมของประชาชน

การดำเนินงานศึกษาทั้ง 3 ส่วน เพื่อให้ได้ผลการศึกษาที่สามารถนำไปเป็นยุทธศาสตร์การพัฒนาโครงข่ายคมนาคมขนส่งและระบบโลจิสติกส์ในพื้นที่กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคเหนือ เชื่อมโยงกับพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจภายใต้กรอบ GMS เพื่อสนับสนุนการพัฒนาทางเศรษฐกิจและการท่องเที่ยว และกรอบความร่วมมือระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้อง เพื่อสนับสนุนการพัฒนาทางเศรษฐกิจและการท่องเที่ยว รวมทั้งแผนปฏิบัติการลงทุนของโครงการ พร้อมข้อเสนอแนะเชิงนโยบายที่สำคัญ เพื่อเพิ่มโอกาสในการเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจของประเทศ ซึ่งจะช่วยให้การใช้งบประมาณด้านการคมนาคมและระบบโลจิสติกส์เกิดประโยชน์สูงสุด

ทั้งนี้ แนวทางการศึกษา ขั้นตอนต่าง ๆ แสดงดังรูปที่ 1.2-2

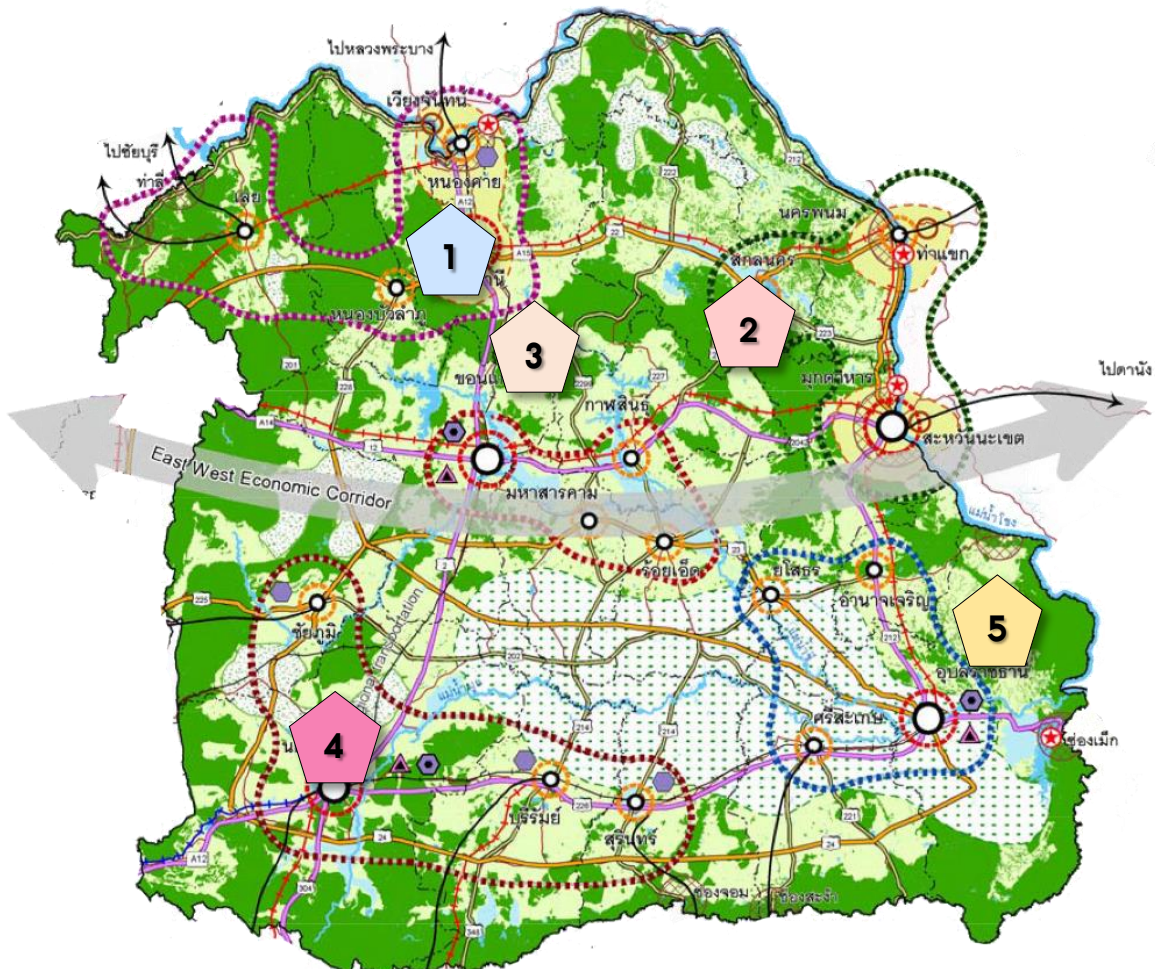

รูปที่ 1.2-2 แนวทางการดำเนินงานและวิธีการศึกษาโครงการในภาพรวม

1.4 พื้นที่ศึกษา

พื้นที่กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 5 พื้นที่ ดังนี้

- 1) พื้นที่กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1 (จำนวน 5 จังหวัด) ประกอบด้วย จังหวัด บึงกาฬ เลย หนองคาย หนองบัวลำภู และอุดรธานี
- 2) พื้นที่กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2 (จำนวน 3 จังหวัด) ประกอบด้วย จังหวัด นครพนม มุกดาหาร และสกลนคร
- 3) พื้นที่กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง (จำนวน 4 จังหวัด) ประกอบด้วย จังหวัด กาฬสินธุ์ ขอนแก่น มหาสารคาม และร้อยเอ็ด
- 4) พื้นที่กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 (จำนวน 4 จังหวัด) ประกอบด้วย จังหวัด ชัยภูมิ นครราชสีมา บุรีรัมย์ และสุรินทร์
- 5) พื้นที่กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 2 (จำนวน 4 จังหวัด) ประกอบด้วย จังหวัด ยโสธร ศรีสะเกษ อำนาจเจริญ และอุบลราชธานี

รูปที่ 1.2-4 พื้นที่กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

2. สรุปข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1

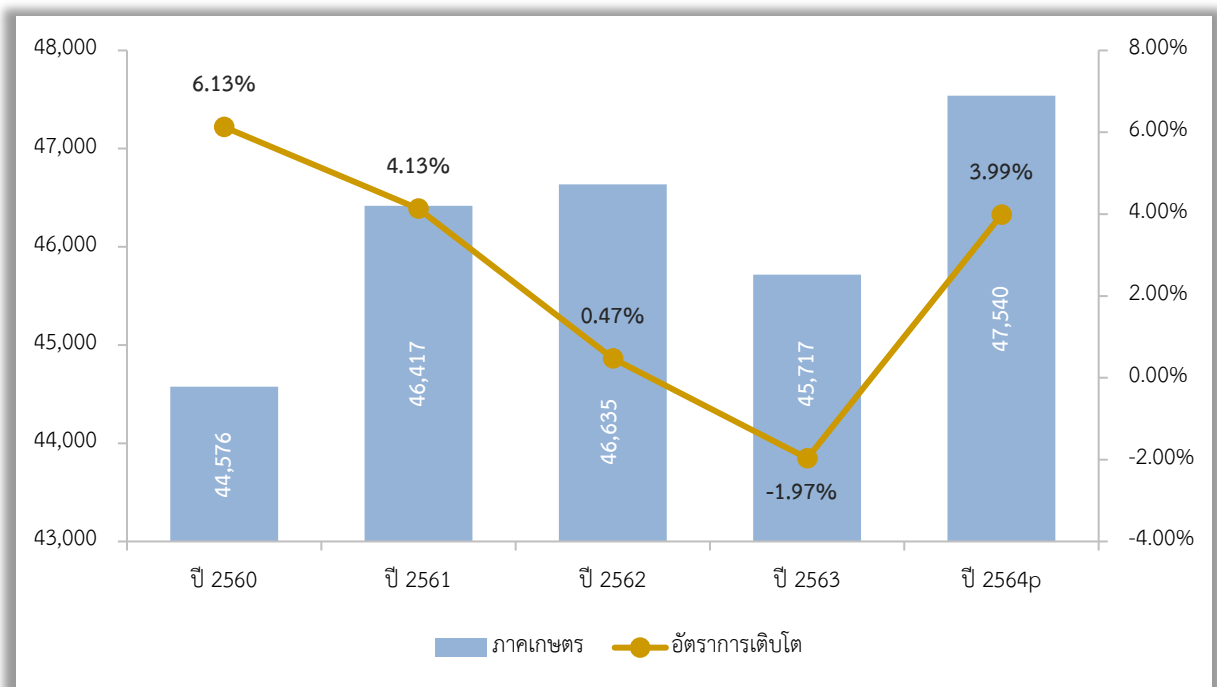
2.1 การเกษตรและผลิตภัณฑ์

กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1 มีมูลค่าผลิตภัณฑ์ภาคเกษตร ปี พ.ศ.2564 เท่ากับ 47,540 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปี พ.ศ. 2563 มูลค่าผลิตภัณฑ์ภาคเกษตร เท่ากับ 45,717 ล้านบาท ด้วยอัตราการเติบโตร้อยละ 3.99

ตารางที่ 2.1-1 มูลค่าด้านการเกษตรกรรมของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1
ช่วงปี พ.ศ. 2560 - 2564

หน่วย : ล้านบาท

สาขาการผลิต	ปี 2560	ปี 2561	ปี 2562	ปี 2563	ปี 2564p
ภาคเกษตรของกลุ่มจังหวัดฯ	44,576	46,417	46,635	45,717	47,540
อัตราการเติบโต (ร้อยละ)	6.13%	4.13%	0.47%	-1.97%	3.99%

รูปที่ 2.1-1 สัดส่วนมูลค่าด้านเกษตรกรรมของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1
ช่วงปี พ.ศ. 2560 - 2564

2.1.1 ผลผลิตทางการเกษตร

ด้านเกษตรกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1 มีพืชเศรษฐกิจหลักสำคัญ ได้แก่ ข้าวนาปี/ข้าวนาปรัง อ้อยโรงงาน มันสำปะหลัง ยางพารา และข้าวโพดสัตว์เลี้ยง โดยแบ่งออกเป็น พืชไร่ ได้แก่ ข้าว (ข้าวนาปีและข้าวนาปรัง) และมันสำปะหลัง และพืชสวน ได้แก่ ยางพารา อ้อยโรงงาน และน้ำมันปาล์ม

พืชไร่

1) ข้าว (ข้าวนาปีและข้าวนาปรัง) เป็นพืชเศรษฐกิจที่สำคัญของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1 ในปี 2564 มีพื้นที่เพาะปลูกข้าว 4,524,976 ไร่ เพิ่มขึ้นจากปี 2563 คิดเป็นร้อยละ 0.95 เนื้อที่เก็บเกี่ยว 4,471,533 ไร่ เพิ่มขึ้นจากปี 2563 คิดเป็นร้อยละ 1.68 นอกจากนี้ ในปี 2564 กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1 มีผลผลิตต่อไร่/พื้นที่ปลูกรวม 364 กิโลกรัม/ไร่ ซึ่งเพิ่มขึ้นจากปี 2563 คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 2.54 โดยจังหวัดที่มีผลผลิตต่อไร่สูงที่สุดคือจังหวัดหนองคาย (390 กิโลกรัม/ไร่) รองลงมาได้แก่ จังหวัดอุดรธานี (366 กิโลกรัม/ไร่) จังหวัดหนองบัวลำภู (363 กิโลกรัม/ไร่) จังหวัดเลย (356 กิโลกรัม/ไร่) และจังหวัดบึงกาฬ (326 กิโลกรัม/ไร่) ตามลำดับ

ตารางที่ 2.1-2 ภาพรวมพื้นที่เพาะปลูกข้าว เนื้อที่เก็บเกี่ยว ผลผลิต และผลผลิต/ไร่ ของกลุ่มจังหวัดฯ

จังหวัด/กลุ่มจังหวัด	พื้นที่เพาะปลูก (ไร่)		เนื้อที่เก็บเกี่ยว (ไร่)		ผลผลิต (ตัน)		ผลผลิตต่อไร่/เนื้อที่ปลูก (กก./ไร่)	
	ปี 2563	ปี 2564	ปี 2563	ปี 2564	ปี 2563	ปี 2564	ปี 2563	ปี 2564
ทั้งประเทศ	69,779,604	47,026,794	67,314,347	45,150,106	30,977,600	18,639,745	444	396
ข้าวนาปี	62,437,542	38,684,085	60,093,788	36,842,965	26,423,822	13,329,299	423	345
ข้าวนาปรัง	7,342,062	8,342,709	7,220,559	8,307,141	4,553,778	5,310,446	620	637
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	39,893,516	40,557,935	38,195,311	38,702,300	13,904,238	14,397,003	349	355
ข้าวนาปี	38,593,847	38,684,085	36,908,959	36,842,965	13,190,334	13,329,299	342	345
ข้าวนาปรัง	1,299,669	1,873,850	1,286,352	1,859,335	713,904	1,067,704	549	570
กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1	4,482,381	4,524,976	4,397,742	4,471,533	1,590,315	1,646,278	355	364
ข้าวนาปี	4,319,116	4,330,328	4,236,690	4,278,666	1,507,675	1,545,622	349	357
ข้าวนาปรัง	163,265	194,648	161,052	192,867	82,640	100,656	506	517
เลย	445,841	437,719	439,916	432,484	156,481	156,007	351	356
ข้าวนาปี	445,531	436,459	439,606	431,224	156,356	155,507	351	356
ข้าวนาปรัง	310	1,260	310	1,260	125	500	403	397
บึงกาฬ	507,383	503,879	489,458	500,528	159,202	164,411	314	326
ข้าวนาปี	491,071	488,370	473,318	485,152	151,079	156,476	308	320
ข้าวนาปรัง	16,312	15,509	16,140	15,376	8,123	7,935	498	512
หนองคาย	690,731	708,905	685,761	704,499	265,030	276,508	384	390
ข้าวนาปี	597,618	605,715	594,468	602,435	217,129	222,565	363	367
ข้าวนาปรัง	93,113	103,190	91,293	102,064	47,901	53,943	514	523
หนองบัวลำภู	730,664	758,386	720,831	750,952	251,601	275,073	344	363
ข้าวนาปี	721,169	730,844	711,508	723,833	247,500	261,424	343	358
ข้าวนาปรัง	9,495	27,542	9,323	27,119	4,101	13,649	432	496
อุดรธานี	2,107,762	2,116,087	2,061,776	2,083,070	758,001	774,279	360	366
ข้าวนาปี	2,063,727	2,068,940	2,017,790	2,036,022	735,611	749,650	356	362
ข้าวนาปรัง	44,035	47,147	43,986	47,048	22,390	24,629	508	522
สัดส่วนกลุ่มจังหวัดฯ ตอนบน 1 ต่อ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	11.24	11.16	11.51	11.55	11.44	11.43	101.80	102.49
ข้าวนาปี	11.19	11.19	11.48	11.61	11.43	11.60	102.14	103.59
ข้าวนาปรัง	12.56	10.39	12.52	10.37	11.58	9.43	92.15	90.76
สัดส่วนกลุ่มจังหวัดฯ ตอนบน 1 ต่อ ทั้งประเทศ	6.42	9.62	6.53	9.90	5.13	8.83	79.92	91.79
ข้าวนาปี	6.92	11.19	7.05	11.61	5.71	11.60	82.48	103.59
ข้าวนาปรัง	2.22	2.33	2.23	2.32	1.81	1.90	81.61	81.24

ที่มา : สำนักเศรษฐกิจการเกษตร

2) ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ เป็นพืชเศรษฐกิจที่สำคัญที่ใช้เป็นวัตถุดิบในการผลิตอาหารสัตว์โดยเฉพาะ ประเทศไทยที่มีการผลิตปศุสัตว์จำนวนมาก ในปี 2564 ภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีพื้นที่เพาะปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ผลรวมต่อไร่ลดลงจากปี 2563 เนื่องจากราคาในท้องตลาดและค่าใช้จ่ายที่สูงขึ้น ทำให้เกษตรกรบางส่วนหันมาปลูกพืชสวนกันเป็นจำนวนมาก

ในปี 2564 กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1 มีผลผลิตรวมข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ 278,999 ตัน คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 30.98 ของผลผลิตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และร้อยละ 5.59 ของประเทศ ซึ่งลดลงจากปี 2563 ที่มีผลผลิตรวม 309,847 ตัน คิดเป็นร้อยละ -9.95 ซึ่งปริมาณผลผลิต ดังกล่าวอยู่อันดับ 2 ของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยผลผลิตส่วนใหญ่มาจากจังหวัดเลย ซึ่งมีผลผลิตเป็นอันดับ 1 ของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1 ปริมาณ 258,538 ตัน คิดเป็นร้อยละ 92.67 ของผลผลิตกลุ่มจังหวัด รองลงมาได้แก่ จังหวัดหนองบัวลำภู 18,382 ตัน จังหวัดอุดรธานี 1,938 ตัน และจังหวัดหนองคาย 141 ตัน ตามลำดับ ส่วนจังหวัดบึงกาฬไม่มีพื้นที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์

ตารางที่ 2.1-3 ภาพรวมพื้นที่เพาะปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ เนื้อที่เก็บเกี่ยว ผลผลิต และผลผลิต/ไร่ ของกลุ่มจังหวัดฯ

จังหวัด/กลุ่มจังหวัด	พื้นที่เพาะปลูก (ไร่)		เนื้อที่เก็บเกี่ยว (ไร่)		ผลผลิต (ตัน)		ผลผลิตต่อไร่/เนื้อที่ปลูก (กก./ไร่)	
	ปี 2563	ปี 2564	ปี 2563	ปี 2564	ปี 2563	ปี 2564	ปี 2563	ปี 2564
ทั่วประเทศ	7,024,503	7,088,945	6,522,121	7,009,139	4,535,058	4,995,169	646	705
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	1,450,786	1,284,169	1,196,223	1,265,553	822,480	900,504	567	701
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1	496,546	429,945	488,504	426,595	309,847	278,999	624	649
เลย	470,240	396,920	462,775	393,998	293,854	258,538	625	651
บึงกาฬ	-	-	-	-	-	-	-	-
หนองคาย	383	310	383	291	193	141	504	455
หนองบัวลำภู	23,481	29,769	22,904	29,375	14,258	18,382	607	617
อุดรธานี	2,442	2,946	2,442	2,931	1,542	1,938	631	658
สัดส่วนกลุ่มจังหวัดฯ ตอนบน 1 ต่อ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	34.23	33.48	40.84	33.71	37.67	30.98	110.07	92.54
สัดส่วนกลุ่มจังหวัดฯ ตอนบน 1 ต่อ ทั่วประเทศ	7.07	6.07	7.49	6.09	6.83	5.59	96.65	92.09

ที่มา : สำนักเศรษฐกิจการเกษตร

3) มันสำปะหลัง เป็นพืชเศรษฐกิจสำคัญที่ไทยเป็นผู้ส่งออกรายใหญ่ของโลก มีส่วนแบ่งการตลาดในการค้าโลกถึงร้อยละ 68 สามารถทำรายได้เข้าประเทศถึงปีละ 85,000 ล้านบาท โดยส่วนใหญ่จะส่งออกไปยังประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน มันสำปะหลังจึงเป็นพืชเศรษฐกิจที่มีความสำคัญอีกชนิดหนึ่งของไทย ในปี 2564 ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีเนื้อที่เก็บเกี่ยวเพิ่มขึ้น เนื่องจากบางพื้นที่เกษตรกรได้ขยายปลูกมันสำปะหลังในนาข้าวหลังจากที่เก็บเกี่ยวข้าวนาปีเสร็จแล้ว ผลผลิตต่อไร่เพิ่มขึ้น และมันสำปะหลังที่ปลูกในนาข้าวเป็นมันสำปะหลังระยะสั้นและเก็บเกี่ยวก่อนครบกำหนด

ในปี 2564 กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1 มีผลผลิตรวมมันสำปะหลัง 2,849,178 ตัน คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 14.34 ของผลผลิตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และร้อยละ 8.12 ของประเทศ ซึ่งมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นจากปี 2563 ที่มีผลผลิตรวม 2,199,824 ตัน คิดเป็นร้อยละ 29.52 ซึ่งปริมาณผลผลิตดังกล่าว อยู่อันดับที่ 3 ของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือ รองจากกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 2 เป็นอันดับที่ 1 โดยผลผลิตส่วนใหญ่มาจากจังหวัดอุดรธานี ซึ่งมีผลผลิตมากเป็นอันดับ 1 ของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1 ปริมาณ 1,484,884 ตัน คิดเป็นร้อยละ 52.12 ของผลผลิตกลุ่มจังหวัดฯ รองลงมา ได้แก่ จังหวัดเลย 958,704 ตัน จังหวัดหนองบัวลำภู 319,147 ตัน จังหวัดหนองคาย 65,870 ตัน และจังหวัดบึงกาฬ 20,573 ตัน ตามลำดับ

ตารางที่ 2.1-4 ภาพรวมพื้นที่เพาะปลูกมันสำปะหลัง เนื้อที่เก็บเกี่ยว ผลผลิต และผลผลิตต่อไร่ ของกลุ่มจังหวัดฯ

จังหวัด/กลุ่มจังหวัด	พื้นที่เพาะปลูก (ไร่)		เนื้อที่เก็บเกี่ยว (ไร่)		ผลผลิต (ตัน)		ผลผลิตต่อไร่/เนื้อที่ปลูก (กก./ไร่)	
	ปี 2563	ปี 2564	ปี 2563	ปี 2564	ปี 2563	ปี 2564	ปี 2563	ปี 2564
ทั่วประเทศ	9,439,009	10,919,014	8,918,250	10,406,314	28,999,122	35,094,485	3,072	3,214
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	5,337,074	6,080,383	4,957,392	5,733,595	16,253,447	19,863,491	3,045	3,267
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1	698,206	863,119	686,167	857,148	2,199,824	2,849,178	3,151	3,301
เลย	303,661	316,987	299,470	314,642	880,288	958,704	2,899	3,024
บึงกาฬ	6,318	7,161	6,318	7,161	18,076	20,573	2,861	2,873
หนองคาย	10,554	20,714	10,494	20,629	31,428	65,870	2,978	3,180
หนองบัวลำภู	63,242	97,413	61,308	96,391	191,754	319,147	3,032	3,276
อุดรธานี	314,431	420,844	308,577	418,325	1,078,278	1,484,884	3,429	3,528
สัดส่วนกลุ่มจังหวัดฯ ตอนบน 1 ต่อ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	13.08	14.20	13.84	14.95	13.53	14.34	103.46	101.05
สัดส่วนกลุ่มจังหวัดฯ ตอนบน 1 ต่อ ทั้งหมด	7.40	7.90	7.69	8.24	7.59	8.12	102.55	102.71

ที่มา : สำนักเศรษฐกิจการเกษตร

พืชสวน

4) ยางพารา เป็นพืชเศรษฐกิจหลักที่สำคัญของประเทศไทยที่มีการผลิตมากที่สุดเป็นอันดับ 1 ของโลกซึ่งประเทศไทยถือว่าเป็นผู้ผลิตและผู้ส่งออกอันดับหนึ่งของโลกจากสถานการณ์ที่ผ่านมาจนถึงปัจจุบัน ถือว่าประเทศไทยยังคงเป็นผู้นำทางเศรษฐกิจของยางพาราโดยประเทศไทยมีพื้นที่ปลูกยางพารา มากเป็นอันดับ 2 ประมาณ 22.20 ล้านไร่ รองจากประเทศอินโดนีเซียโดยผลผลิตยางพาราส่วนใหญ่อยู่ที่ภาคใต้ รองลงมาคือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคกลาง และภาคเหนือ

ปี 2563 ประเทศไทยมีพื้นที่เพาะปลูกต้นยางพารา 24,753,253 ไร่เพิ่มจากในปี 2562 ที่มีเพาะปลูกต้นยางพาราที่ 25,040,997 ไร่ คิดเป็นร้อยละ -1.15 ในปี 2563 ภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีพื้นที่ปลูกยางพารามากเป็นอันดับที่ 2 ของประเทศ ของประเทศ มีเนื้อที่ยืนต้นยางพารา 6,246,548 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 25.24 ของพื้นที่ทั้งหมดในประเทศ อันดับที่ 1 ได้แก่ ภาคใต้ 14,388,272 ไร่ อันดับที่ 3 ภาคกลาง 2,572,816 ไร่ และอันดับที่ 4 ภาคเหนือ 1,545,617 ไร่

ตารางที่ 2.1-5 ภาพรวมพื้นที่เพาะปลูกยางพารา เนื้อที่เก็บเกี่ยว ผลผลิต และผลผลิต/ไร่ ของกลุ่มจังหวัดฯ

จังหวัด/กลุ่มจังหวัด	พื้นที่เพาะปลูก (ไร่)		เนื้อที่เก็บเกี่ยว (ไร่)		ผลผลิต (ตัน)		ผลผลิตต่อไร่/เนื้อที่ปลูก (กก./ไร่)	
	ปี 2563	ปี 2564	ปี 2563	ปี 2564	ปี 2563	ปี 2564	ปี 2563	ปี 2564
ทั่วประเทศ	24,753,253	24,466,804	21,984,446	21,975,567	4,859,666	4,892,451	196	200
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	6,246,548	6,229,741	5,848,242	5,853,295	1,273,928	1,311,533	204	211
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1	2,834,818	2,833,078	2,642,507	2,654,990	608,079	622,929	215	220
เลย	927,596	926,453	817,491	826,443	186,257	193,149	201	208
บึงกาฬ	876,734	876,355	841,929	840,051	206,556	208,058	236	237
หนองคาย	334,560	335,196	313,294	315,232	69,588	71,801	208	214
หนองบัวลำภู	113,259	113,294	108,063	109,065	20,814	21,890	184	193
อุดรธานี	582,669	581,780	561,730	564,199	124,864	128,031	214	220
สัดส่วนกลุ่มจังหวัดฯ ตอนบน 1 ต่อ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	45.38	45.48	45.18	45.36	47.73	47.50	105.18	104.44
สัดส่วนกลุ่มจังหวัดฯ ตอนบน 1 ต่อ ทั่วประเทศ	11.45	11.58	12.02	12.08	12.51	12.73	109.26	109.96

ที่มา : สำนักเศรษฐกิจการเกษตร

5) ปาล์มน้ำมัน เป็นพืชเศรษฐกิจหลักที่สำคัญอีกชนิดหนึ่งของประเทศมีพื้นที่เพาะปลูกในปี 2563 จำนวน 6,221,870 ไร่ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีพื้นที่ปลูกในปี 2563 จำนวน 250,740 ไร่ กลุ่มจังหวัด ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1 มีเนื้อที่ยืนต้น 122,331 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 1.94 ของประเทศ และร้อยละ 49.95 ของภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีเนื้อที่ยืนต้นมากที่สุดในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ในปี 2563 กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1 มีเนื้อที่ให้ผลผลิตรวม 104,312 ไร่ เพิ่มขึ้นจากปี 2562 ซึ่งมีเนื้อที่ให้ผลผลิตรวม 99,687 ไร่คิดเป็นร้อยละ 4.64 โดยเนื้อที่ให้ผลผลิตส่วนใหญ่มาจากจังหวัดบึงกาฬ ซึ่งมีเนื้อที่ให้ผลผลิต 26,846 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 25.74 ของกลุ่มจังหวัด ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1 รองลงมาได้แก่ จังหวัดอุดรธานี 25,568 ไร่ จังหวัดเลย 24,253 ไร่ จังหวัดหนองคาย 20,995 ไร่ และจังหวัดหนองบัวลำภู 6,650 ไร่

ตารางที่ 2.1-6 ภาพรวมพื้นที่เพาะปลูกปาล์มน้ำมัน เนื้อที่เก็บเกี่ยว ผลผลิต และผลผลิต/ไร่ ของกลุ่มจังหวัดฯ

จังหวัด/กลุ่มจังหวัด	พื้นที่เพาะปลูก (ไร่)		เนื้อที่เก็บเกี่ยว (ไร่)		ผลผลิต (ตัน)		ผลผลิตต่อไร่/เนื้อที่ปลูก (กก./ไร่)	
	ปี 2563	ปี 2564	ปี 2563	ปี 2564	ปี 2563	ปี 2564	ปี 2563	ปี 2564
ทั่วประเทศ	6,221,870	6,296,151	5,870,772	6,033,736	16,221,974	16,903,728	2,607	2,685
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	250,740	248,634	217,473	232,813	301,073	339,723	1,201	1,366
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1	122,331	123,307	104,312	118,121	159,063	182,994	1,300	1,484
เลย	25,868	25,707	24,253	25,257	39,737	42,091	1,536	1,637
บึงกาฬ	33,978	34,807	26,846	32,040	48,171	57,989	1,418	1,666
หนองคาย	23,241	23,270	20,995	22,100	32,026	34,722	1,378	1,492
หนองบัวลำภู	7,562	7,557	6,650	7,477	5,912	7,123	782	943
อุดรธานี	31,682	31,966	25,568	31,247	33,217	41,069	1,048	1,285
สัดส่วนกลุ่มจังหวัดฯ ตอนบน 1 ต่อ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	48.79	49.59	47.97	50.74	52.83	53.87	108.29	108.61
สัดส่วนกลุ่มจังหวัดฯ ตอนบน 1 ต่อ ทั่วประเทศ	1.97	1.96	1.78	1.96	0.98	1.08	49.87	55.28

ที่มา : สำนักเศรษฐกิจการเกษตร

2.2 การอุตสาหกรรม

ในปี 2563 ประเทศไทยมีจำนวนโรงงานอุตสาหกรรมที่จดทะเบียนกับกระทรวงอุตสาหกรรม (กิจกรรมใหม่) ทั้งสิ้น 2,633 โรงงาน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 425 โรงงาน ภาคอุตสาหกรรมของกลุ่มจังหวัด ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1 ในปี 2563 มีมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมภาคอุตสาหกรรมเท่ากับ 48,230 ล้านบาท ซึ่งลดลงจากปีก่อนหน้าคิดเป็นร้อยละ - 3.37 มีจำนวนโรงงานอุตสาหกรรมที่จดทะเบียนกับกระทรวงอุตสาหกรรม (กิจการใหม่) รวม 68 โรงงาน มีเงินทุนหมุนเวียน 1,325 ล้านบาท มีคนงานรวม 1,103 คน

เขตอุตสาหกรรม นิคมอุตสาหกรรม เขตเศรษฐกิจพิเศษ

จังหวัดอุดรธานี กำหนดพื้นที่อุตสาหกรรมและคลังสินค้าในบริเวณตำบลโนนสูงและหนองไผ่ อำเภอมือพื้นที่ประมาณ 5,000 ไร่ เป็นเขตนิคมอุตสาหกรรมอุดรธานี 2,213 -3-12 ไร่ พื้นที่รองรับ อุตสาหกรรมและคลังสินค้า ประมาณ 2,786.7 ไร่ และบริเวณโรงแต่งแร่โปแตส 1,260 ไร่ (อ้างอิงเขตตามการ ขออนุญาตบัตรสำรวจแร่ คำขอที่ 5/2547 วันที่ 29 ต.ค. 47 มีการจัดตั้งเขตนิคมอุตสาหกรรมอุดรธานีเป็น แห่งที่ 56 ของประเทศ บริหารงานโดย บจก. เมืองอุตสาหกรรมอุดรธานี กำหนดเป็นกลุ่มอุตสาหกรรม หรือคลัสเตอร์ (Cluster) อุตสาหกรรมไฟฟ้า และเทคโนโลยี โดยข้อมูลพื้นฐานด้านอุตสาหกรรมที่สำคัญใน วิเคราะห์ศักยภาพของพื้นที่ ประกอบด้วย

1) **โรงงานอุตสาหกรรม** โรงงานอุตสาหกรรมในจังหวัดอุดรธานี ปี พ.ศ. 2563 มีจำนวนทั้งสิ้น 546 แห่ง ซึ่งได้กระจายไปทุกอำเภอของจังหวัด โดยอำเภอที่มีจำนวนโรงงานมากที่สุด 5 อันดับแรก ได้แก่ อำเภอเมืองอุดรธานี มีจำนวนโรงงาน 339 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 62.1 รองลงมา คือ อำเภอบ้านดุง มีจำนวน โรงงาน 83 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 15.2 อำเภอบ้านผือ มีจำนวนโรงงาน 46 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 8.4 อำเภอกุม ภาวปี มีจำนวนโรงงาน 43 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 7.9 และอำเภอเพ็ญ มีจำนวนโรงงาน 35 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 6.4 ตามลำดับ

2) **จำนวนเงินลงทุน** ในปี พ.ศ. 2563 โรงงานอุตสาหกรรมมีจำนวนเงินลงทุนรวมทั้งหมด 32,150,373,570 บาท โดยอำเภอที่มีจำนวนเงินลงทุนมากที่สุด 5 อันดับแรก ได้แก่ อำเภอเมืองอุดรธานี 12,772,391,982 บาท คิดเป็นร้อยละ 39.7 รองลงมา คือ อำเภอกุมภาวปี 8,474,000,088 บาท คิดเป็นร้อย ละ 26.4 อำเภอบ้านผือ 5,125,826,500 บาท คิดเป็นร้อยละ 15.9 อำเภอหนองหาน 4,536,500,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 14.1 และอำเภอวังสามหมอ 1,241,655,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 3.9 ตามลำดับ

3) **จำนวนแรงงาน** ในปี พ.ศ. 2563 โรงงานอุตสาหกรรมในจังหวัดอุดรธานี มีจำนวนแรงงาน ทั้งหมด 14,714 คน โดยอำเภอที่มีจำนวนแรงงานมากที่สุด 5 อันดับแรก ได้แก่ อำเภอเมืองอุดรธานี 10,211

คน คิดเป็นร้อยละ 69.4 อำเภอหนองหาน 1,928 คน คิดเป็นร้อยละ 13.1 อำเภอกุมภวาปี 1,244 คน คิดเป็นร้อยละ 8.5 อำเภอบ้านดุง 669 คน คิดเป็นร้อยละ 4.5 และอำเภอบ้านผือ 662 คน คิดเป็นร้อยละ 4.5 ตามลำดับ

ตารางที่ 2.2-1 สถิติจำนวนแรงงานของจังหวัดอุดรธานี ปี พ.ศ. 2563

อำเภอ	แรงงาน (คน)			
	ชาย	หญิง	รวม	ร้อยละ
อำเภอเมืองอุดรธานี	6,231	3,980	10,211	69.40%
อำเภอหนองหาน	1,617	311	1,928	13.10%
อำเภอกุมภวาปี	1,036	208	1,244	8.45%
อำเภอบ้านดุง	414	255	669	4.55%
อำเภอบ้านผือ	557	105	662	4.50%
รวม	9,855	4,859	14,714	100.00%

ที่มา : สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดอุดรธานี

จังหวัดหนองคาย กำหนดเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ กำหนดพื้นที่ตามคำสั่งหัวหน้ารักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 17/2558 เรื่อง การจัดหาที่ดินเพื่อใช้ประโยชน์ในเขตพัฒนาเศรษฐกิจ ที่ดินในท้องที่ตำบลสระใคร อำเภอสระใคร จังหวัดหนองคาย กำหนดพัฒนาด้านอุตสาหกรรมศูนย์กลางตลาดค้าส่ง/ปลีก และสินค้าระหว่างประเทศ เพื่อผลิตภัณฑ์ครัวไทยสู่อาเซียน อุตสาหกรรมประเภทการคมนาคมขนส่งทั้งภายในประเทศและต่างประเทศหรือโลจิสติกส์ และอุตสาหกรรมประเภทอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว โดยจังหวัดหนองคายมีโรงงานอุตสาหกรรม (สะสม) ณ วันที่ 31 มกราคม 2564 จำนวนทั้งสิ้น 209 โรงงาน เงินลงทุนรวม 7,183.49 ล้านบาท จำนวนคนงานภาคอุตสาหกรรมทั้งสิ้น 4,253 คน

ตารางที่ 2.2-2 สถิติอุตสาหกรรมของจังหวัดหนองคาย (ข้อมูล ณ 31 มกราคม 2564)

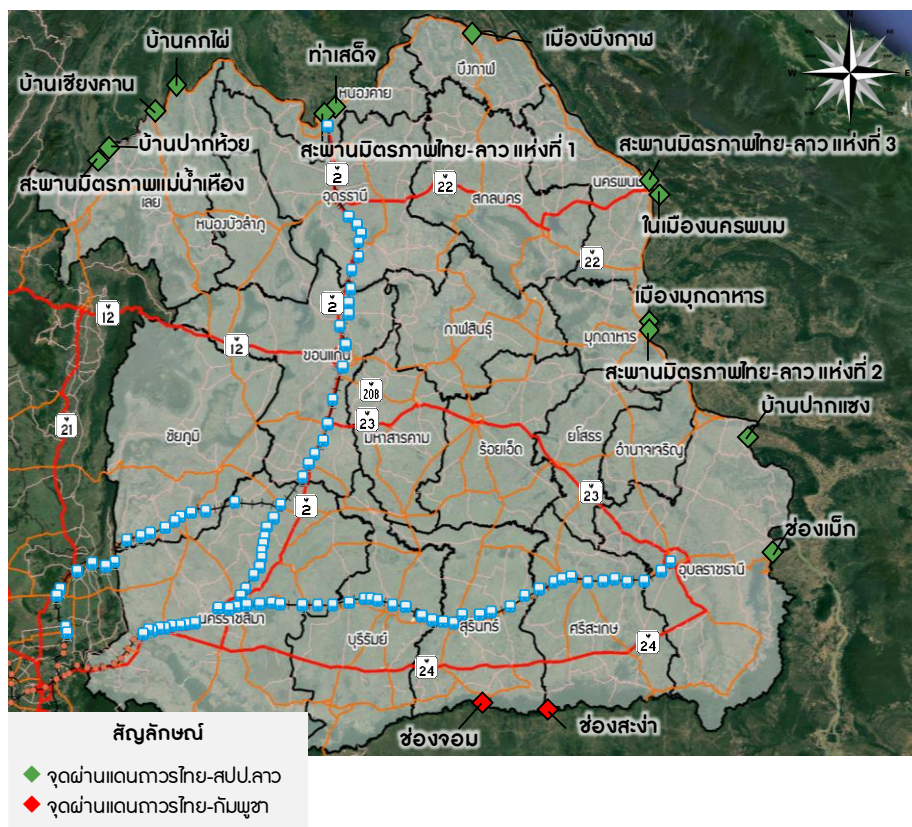
จำพวกโรงงานอุตสาหกรรม	จำนวนโรงงาน (โรงงาน)	จำนวนเงินทุน (ล้านบาท)	จำนวนแรงงาน (คน)
2	15	118	133
3	194	7,065	7,259
รวม	209	7,183	7,392

ที่มา : สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดหนองคาย (ข้อมูล ณ วันที่ 31 ม.ค. 2564)

2.3 การค้า

2.3.1 การค้าชายแดน

กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1 มีด่านศุลกากร 4 แห่ง ได้แก่ ด่านศุลกากร บึงกาฬ ด่านศุลกากรท่าลี่ ด่านศุลกากรเชียงคาน ด่านศุลกากรหนองคาย มีจุดผ่านแดนถาวร 6 แห่ง ได้แก่ จุดผ่านแดนถาวร สะพานมิตรภาพข้ามแม่น้ำเหืองไทย-ลาว อำเภอท่าลี่ จังหวัดเลย จุดผ่านแดนถาวรเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย จุดผ่านแดนถาวรคกไฟ อำเภอปากชม จังหวัดเลย จุดผ่านแดนถาวรสะพานมิตรภาพไทย-ลาว แห่งที่ 1 หนองคาย-เวียงจันทน์ จุดผ่านแดนถาวรท่าเรือเทศบาลเมืองหนองคาย วัฒนาไฮสโกล อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย และจุดผ่านแดนถาวรบึงกาฬ อำเภอเมือง จังหวัดบึงกาฬ และจุดผ่อนปรน 10 แห่ง ในจังหวัดเลย 4 แห่ง ได้แก่ จุดผ่อนปรนบ้านเหมืองแร่ อำเภอนาแห้ว จุดผ่อนปรนบ้านนาข่า อำเภอด่านซ้าย จุดผ่อนปรนบ้านนากระเซิง อำเภอท่าลี่ จุดผ่อนปรนบ้านหนองผือ อำเภอท่าลี่ จุดผ่อนปรนในจังหวัดหนองคาย 4 แห่ง ได้แก่ จุดผ่อนปรนบ้านสังคม อำเภอสังคม จุดผ่อนปรนบ้านหม้อ อำเภอศรีเชียงใหม่ จุดผ่อนปรนบ้านโพธิสัย อำเภอโพธิสัย จุดผ่อนปรนบ้านเป่งจาน อำเภอรัตนวาปี จุดผ่อนปรนในจังหวัดบึงกาฬ 2 แห่ง ได้แก่ จุดผ่อนปรนบ้านห้วยคต อำเภอปากคาด และจุดผ่อนปรน บ้านบุงคล้า อำเภอบุงคล้า

รูปที่ 2.3-1 ด้านการค้าชายแดนของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1

การค้าส่วนใหญ่ของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1 ยังคงเป็นการค้ากับ สปป. ลาว เป็นหลัก โดยในช่วงที่ผ่านมามีแนวโน้มการค้าที่เพิ่มขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งการนำเข้าที่เพิ่มสูงขึ้นอย่างมากแต่ในการค้ากับเวียดนาม และจีนกลับมีสัดส่วนที่ค่อนข้างต่ำ และผันผวน ทั้งนี้ ด้านหนองคายถือว่าเป็นยังคงเป็นด้านการค้าสำคัญของกลุ่มจังหวัด โดยมีสัดส่วนการค้ากับ สปป. ลาว กว่าร้อยละ 90 และเป็นด้านที่มีสัดส่วนการค้ากับจีน เกือบทั้งหมด

มูลค่าการค้าชายแดนที่เกิดขึ้นในกลุ่มจังหวัด สินค้าในสิบอันดับแรกที่ส่งออกและนำเข้าส่วนใหญ่เป็นการส่งออกสินค้าที่ผลิตจากส่วนกลาง หรือจากภาคตะวันออก และนำเข้าเพื่อเป็นส่วนประกอบหรือผลิตในเขตอุตสาหกรรมภาคกลาง หรือภาคตะวันออก มีสินค้าที่ผลิตในพื้นที่กลุ่มจังหวัดน้อยมาก

กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1 ในปี 2564 มีมูลค่าการค้าชายแดนไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน รวมทั้งสิ้น 99,896.93 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปีก่อนหน้า ซึ่งมีมูลค่าอยู่ที่ 80,248.43 ล้านบาท คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 24.48 มูลค่าการค้าชายแดนส่วนใหญ่มาจาก สปป.ลาว มีมูลค่า 98, 123.70 ล้านบาท คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 98.22 รองลงมาได้แก่ เวียดนาม 1,361.31 ล้านบาท และจีน 411.92 ล้านบาท

ในปี 2560 - 2564 กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1 มีมูลค่าการค้าชายแดนกับประเทศเพื่อนบ้าน 5 ปีย้อนหลัง รวมทั้งสิ้น 79,256.88 ล้านบาท มูลค่าการค้าชายแดนระหว่างไทย - สปป.ลาว ที่ผ่านด่านศุลกากรในกลุ่มจังหวัดมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นแต่มีสัดส่วนที่น้อย ในขณะที่การนำเข้ามีแนวโน้มเพิ่มขึ้น แต่การส่งออกมีแนวโน้มลดลงการค้าผ่านด่านชายแดนระหว่างไทย - เวียดนาม ที่ผ่านด่านศุลกากรในกลุ่มจังหวัด มูลค่าโดยรวมมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น

การค้าผ่านแดนระหว่างไทย - จีน ที่ผ่านด่านศุลกากรในกลุ่มจังหวัด มูลค่าโดยรวมซึ่งส่วนใหญ่เป็นการส่งออกมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเล็กน้อย

- การค้าชายแดนไทย - สปป.ลาว ในปี 2564 รวมประมาณ 98, 123.70 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปี 2563 มีมูลค่าประมาณ 79,542.55 ล้านบาท มีอัตราการขยายตัวร้อยละ 23.36

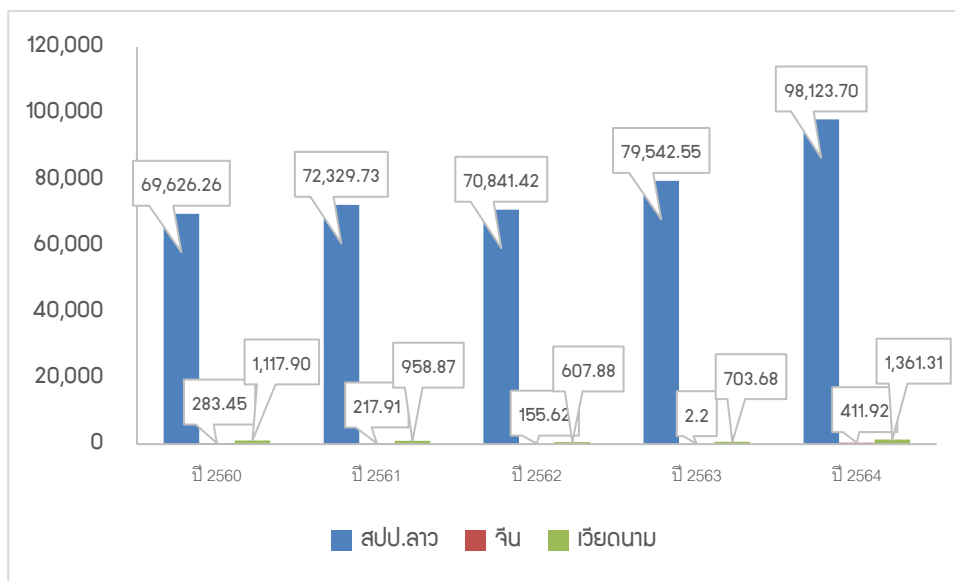
- การค้าชายแดนไทย - จีน ในปี 2564 รวมประมาณ 411.92 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปี 2563 มีมูลค่าประมาณ 2.20 ล้านบาท มีอัตราเพิ่มขึ้นร้อยละ 18,623.64

- การค้าชายแดนไทย - เวียดนาม ในปี 2564 รวมประมาณ 1,361.31 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปี 2563 มีมูลค่าประมาณ 703.68 ล้านบาท มีอัตราเพิ่มขึ้นร้อยละ 93.46

ตารางที่ 2.3-1 มูลค่าการค้าชายแดนไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน ช่วงปี พ.ศ. 2560-2564

หน่วย : ล้านบาท

ประเทศเพื่อนบ้าน	ปี 2560	ปี 2561	ปี 2562	ปี 2563	ปี 2564	ค่าเฉลี่ย ปี 60-64
สปป.ลาว	69,626.26	72,329.73	70,841.42	79,542.55	98,123.70	78,092.73
จีน	283.45	217.91	155.62	2.20	411.92	214.22
เวียดนาม	1,117.90	958.87	607.88	703.68	1,361.31	949.93
รวม	71,027.61	73,506.51	71,604.92	80,248.43	99,896.93	79,256.88

รูปที่ 2.3-2 การค้าชายแดนไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน ช่วงปี พ.ศ. 2560-2564

ตารางที่ 2.3-2 มูลค่าการค้าชายแดนไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน ปี พ.ศ. 2564

หน่วย : ล้านบาท

จังหวัด	สปป.ลาว	จีน	เวียดนาม	รวม
สปป.ลาว	75,026.52	411.78	301.89	75,740.19
จีน	20,307.32	0.13	-	20,307.45
เวียดนาม	2,789.86	0.01	1,059.42	3,849.29
รวม	98,123.70	411.92	1,361.31	99,896.93

การค้าชายแดนกับประเทศเพื่อนบ้าน ส่วนใหญ่มาจากจังหวัดหนองคายที่มีมูลค่าการค้าชายแดนกับประเทศเพื่อนบ้านในปี 2564 มูลค่าสูงที่สุด รวมทั้งสิ้น 75,740.19 ล้านบาท คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 75.82 รองลงมา ได้แก่ จังหวัดเลย มีมูลค่า 20,307.45 ล้านบาท และจังหวัดบึงกาฬ มีมูลค่า 3,849.29 ล้านบาท

การค้าชายแดนไทยกับ สปป. ลาว ในปี 2564 กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1 มีการค้ากับสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว (สปป.ลาว) มูลค่ารวม 98, 123.70 ล้านบาท ซึ่งเพิ่มขึ้นจากปี 2563 ที่มีมูลค่า 79,542.55 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 23.36 โดยด้านศุลกากรที่มีมูลค่าการค้าชายแดนกับสปป.ลาว มากที่สุดคือ ด้านศุลกากรหนองคาย 75,026.52 ล้านบาท รองลงมาได้แก่ ด้านศุลกากรท่าลี่ 20,228.50 ล้านบาท ด้านศุลกากรบึงกาฬ 2,789.86 ล้านบาท และด้านศุลกากรเชียงคาน 78.82 ล้านบาท ตามลำดับ

ตารางที่ 2.3-3 มูลค่าการค้าชายแดนไทยกับ สปป. ลาว

หน่วย : ล้านบาท

ด้าน	ปี 2560	ปี 2561	ปี 2562	ปี 2563	ปี 2564
ด้านศุลกากรหนองคาย	60,081.13	62,067.52	59,302.32	60,647.24	75,026.52
ด้านศุลกากรท่าลี่ จ.เลย	5,224.74	5,430.02	8,708.95	16,370.22	20,228.50
ด้านศุลกากรเชียงคาน จ.เลย	856.97	779.66	532.80	257.23	78.82
ด้านศุลกากรบึงกาฬ	3,463.42	4,052.53	2,297.35	2,267.86	2,789.86
รวม	69,626.26	72,329.73	70,841.42	79,542.55	98,123.70

ในปี 2564 กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1 มีการส่งออกสินค้ากับสปป.ลาว มูลค่า 6,479.40 ล้านบาท ลดลงจากปี 2563 ซึ่งมีมูลค่า 52,738.19 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ -87.72 ด้านศุลกากรที่มีการส่งสินค้าออกกับ สปป.ลาว มากที่สุด คือ ด้านศุลกากรท่าลี่ 4,172.49 ล้านบาท รองลงมาได้แก่ ด้านศุลกากรบึงกาฬ 1,977.35 ล้านบาท ด้านศุลกากรหนองคาย 322.35 ล้านบาท และด้านศุลกากรเชียงคาน 2.21 ล้านบาท

ในปี 2564 กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1 มีการนำเข้าสินค้าจาก สปป.ลาว มูลค่า 27,649.30 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปี 2563 ซึ่งมีมูลค่า 26,704.38 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 3.54 ด้านศุลกากรที่มีการนำเข้าสินค้ากับ สปป.ลาว มากที่สุด คือ ด้านศุลกากรท่าลี่ 16,056.01 ล้านบาท รองลงมาได้แก่ ด้านศุลกากรหนองคาย 10,704.17 ล้านบาท ด้านศุลกากรบึงกาฬ 812.51 ล้านบาท และด้านศุลกากรเชียงคาน 76.61 ล้านบาท

ตารางที่ 2.3-4 มูลค่าการค้าชายแดนไทยกับ สปป. ลาว

หน่วย : ล้านบาท

ด้าน	ปี 2563				ปี 2564			
	รวม	ส่งออก	นำเข้า	ดุลการค้า	รวม	ส่งออก	นำเข้า	ดุลการค้า
ด้านศุลกากร หนองคาย	60,647.24	47,174.95	13,472.30	33,702.65	75,026.52	322.35	10,704.17	53,618.18
ด้านศุลกากรท่าลี่	16,370.22	3,936.35	12,433.87	-8,497.52	20,228.50	4,172.49	16,056.01	-11,883.52
ด้านศุลกากรเชียงคาน	157.23	75.69	81.55	-5.86	78.82	2.21	76.61	-74.40
ด้านศุลกากรบึงกาฬ	2,267.86	1,551.20	716.66	834.54	2,789.86	1,977.35	812.51	1,164.85
รวม	79,442.55	52,738.19	26,704.38	26,033.81	98,123.70	6,474.40	27,649.30	42,825.11

การค้าชายแดนไทยกับจีน ในปี 2564 กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1 มีการค้ากับจีนมูลค่ารวม 411.92 ล้านบาท ซึ่งเพิ่มขึ้นจากปี 2563 ที่มีมูลค่า 2.20 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 18,623.64 โดยด้านศุลกากรที่มีมูลค่าการค้าชายแดนกับจีนมากที่สุด คือ ด้านศุลกากรหนองคาย 411.78 ล้านบาท รองลงมา ได้แก่ ด้านศุลกากรท่าลี่ 0.13 ล้านบาท และด้านศุลกากรบึงกาฬ 0.01 ล้านบาท

ตารางที่ 2.3-5 มูลค่าการค้าชายแดนไทยกับจีน

หน่วย : ล้านบาท

ด้าน	ปี 2560	ปี 2561	ปี 2562	ปี 2563	ปี 2564
ด้านศุลกากรหนองคาย	259.46	214.56	155.29	1.87	411.78
ด้านศุลกากรท่าลี่ จ.เลย	0.41	3.35	0.03	0.26	0.13
ด้านศุลกากรบึงกาฬ	23.58		0.30	0.07	0.01
รวม	283.45	217.91	155.62	2.20	411.92

ในปี 2564 กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1 มีการส่งออกสินค้ากับจีนมูลค่า 90.41 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปี 2563 เท่ากับ 0.44 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 20,447.73 มีการนำเข้าสินค้าจากจีน มูลค่า 321.50 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปี 2563 เท่ากับ 1.76 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 18,167.05 ด้านศุลกากรที่มีการส่งออกสินค้ากับจีนมากที่สุด คือ ด้านศุลกากรหนองคาย 90.41 ล้านบาท ซึ่งด้านศุลกากรท่าลี่ จ.เลย และด้านศุลกากรบึงกาฬไม่มีการส่งออกสินค้าจากจีนเลย ส่วนด้านศุลกากรที่มีการนำเข้าสินค้าจากจีนมากที่สุด คือ ด้านศุลกากรหนองคาย 321.36 ล้านบาท รองลงมา ได้แก่ ด้านศุลกากรท่าลี่ 0.13 ล้านบาท และด้านศุลกากรบึงกาฬ 0.01 ล้านบาท

ตารางที่ 2.3-6 มูลค่าการค้าชายแดนไทยกับจีน

หน่วย : ล้านบาท

ด้าน	ปี 2563				ปี 2564			
	รวม	ส่งออก	นำเข้า	ดุลการค้า	รวม	ส่งออก	นำเข้า	ดุลการค้า
ด้านศุลกากรหนองคาย	1.87	0.44	1.43	-0.99	411.78	90.41	321.36	-230.95
ด้านศุลกากรท่าลี่ จ.เลย	0.26		0.26	-0.26	0.13		0.13	-0.13
ด้านศุลกากรบึงกาฬ	0.07		0.07	-0.07	0.01		0.01	-0.01
รวม	2.20	0.44	1.76	-1.32	411.92	90.41	321.50	-231.09

การค้าชายแดนไทยกับเวียดนาม ในปี 2564 กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1 มีการค้ากับเวียดนาม มูลค่ารวม 1,361.31 ล้านบาท ซึ่งเพิ่มขึ้นจากปี 2563 ที่มีมูลค่าเท่ากับ 703.68 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 93.46 โดยด้านศุลกากรที่มีมูลค่าการค้าชายแดนกับเวียดนามมากที่สุดคือ ด้านศุลกากรบึงกาฬ 1,059.42 ล้านบาท รองลงมา ได้แก่ ด้านศุลกากรหนองคาย 301.89 ล้านบาท และด้านศุลกากรท่าลี่ จังหวัดเลย ไม่มีการค้ากับเวียดนาม

ตารางที่ 2.3-7 มูลค่าการค้าชายแดนไทยกับเวียดนาม

หน่วย : ล้านบาท

ด้าน	ปี 2560	ปี 2561	ปี 2562	ปี 2563	ปี 2564
ด้านศุลกากรหนองคาย	28.42	2.07	0.44	5.41	301.89
ด้านศุลกากรท่าลี่ จ.เลย			3.40	0.10	
ด้านศุลกากรบึงกาฬ	1,089.48	956.80	604.04	698.17	1,059.42
รวม	1,117.90	958.87	607.88	703.68	1,361.31

ในปี 2564 กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1 มีการส่งออกสินค้ากับเวียดนาม มูลค่า 1,036.88 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปี 2563 ซึ่งมีมูลค่า 675.02 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 53.61 ด้านศุลกากรที่มีการส่งออกสินค้ากับเวียดนาม มากที่สุด คือ ด้านศุลกากรบึงกาฬ (1,032.03 ล้านบาท) รองลงมา ได้แก่ ด้านศุลกากรหนองคาย (4.85 ล้านบาท) ส่วนด้านศุลกากรท่าลี่ จังหวัดเลย ไม่มีการส่งออกสินค้ากับเวียดนาม

ในปี 2564 กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1 มีการนำเข้าสินค้าจากเวียดนาม มูลค่า 324.43 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปี 2563 ซึ่งมีมูลค่า 28.65 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 1,032.40 ด้านศุลกากรที่มีการนำเข้าสินค้ากับเวียดนาม มากที่สุด คือ ด้านศุลกากรหนองคาย (297.04 ล้านบาท) รองลงมา ได้แก่ ด้านศุลกากรบึงกาฬ (27.39 ล้านบาท) และด้านศุลกากรท่าลี่ จังหวัดเลย ไม่มีการนำเข้าสินค้าจากเวียดนาม

ตารางที่ 2.3-8 ดุลการค้าชายแดนไทยกับเวียดนาม

หน่วย : ล้านบาท

ด้าน	ปี 2563				ปี 2564			
	รวม	ส่งออก	นำเข้า	ดุลการค้า	รวม	ส่งออก	นำเข้า	ดุลการค้า
ด้านศุลกากรหนองคาย	5.41	3.63	1.78	1.86	301.89	4.85	297.04	-292.19
ด้านศุลกากรท่าลี่ จ.เลย	0.10		0.10	-0.10				
ด้านศุลกากรบึงกาฬ	698.17	671.39	26.77	644.62	1,059.42	1,032.03	27.39	1,004.64
รวม	703.68	675.02	28.65	646.38	1,361.31	1,036.88	324.43	712.45

2.3.2 การนำเข้า - ส่งออก

กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1 มี 3 จังหวัดที่ติดกับประเทศเพื่อนบ้าน ได้แก่ จังหวัดหนองคาย จังหวัดเลย และจังหวัดบึงกาฬ มีมูลค่าการค้าชายแดนไทยกับสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว (สปป.ลาว) สูงที่สุดของประเทศ และจังหวัดหนองคายอยู่ตรงข้ามกับ เมืองหลวงของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว (สปป.ลาว) ซึ่งได้มีการเปิดเดินรถไฟจีน - ลาว ในปี 2564 จะทำให้สินค้าส่งออก - นำเข้า มาผ่านด่านที่จังหวัดหนองคายเพิ่มขึ้น

ตารางที่ 2.3-9 รายการสินค้าและมูลค่าการนำเข้า - ส่งออก 10 อันดับ ประจำปี 2564 ณ ไทย - สปป.ลาว

10 อันดับสินค้านำเข้า			10 อันดับสินค้าส่งออก		
ที่	ชนิดสินค้า	มูลค่า (ล้านบาท)	ที่	ชนิดสินค้า	มูลค่า (ล้านบาท)
1	ทองคำยังไม่ได้ขึ้นรูป	12,106.10	1	เชื้อเพลิงอื่นๆ (ไฟฟ้า)	63,884.74
2	น้ำมันดีเซล	11,917.54	2	ผักและของปรุงแต่งจากผัก	7,349.63
3	น้ำมันสำเร็จรูปอื่นๆ	7,974.50	3	เครื่องรับ-ส่งสัญญาณและอุปกรณ์	3,471.22
4	รถยนต์	6,659.87	4	เครื่องรับวิทยุโทรศัพท์ โทรเลขฯ	2,496.21
5	เครื่องสำอาง เครื่องหอมและสบู	3,432.09	5	ปูนซีเมนต์	1,892.92
6	สินค้าอุตสาหกรรมอื่นๆ	3,427.37	6	ทองแดงและผลิตภัณฑ์	1,832.08
7	เครื่องดื่มไม่มีแอลกอฮอล์	3,170.51	7	ปุ๋ย	1,081.56
8	สินค้าปศุสัตว์อื่นๆ	3,168.50	8	กาแฟ ชา เครื่องเทศ	785.78
9	เครื่องโทรสาร โทรศัพท์ อุปกรณ์	2,750	9	สื่อบันทึกข้อมูล ภาพ เสียง	743.63
10	สินค้าอุตสาหกรรมการเกษตรอื่นๆ	2,583.29	10	ผลิตภัณฑ์จากแร่อื่นๆ	567.08
	รวม 10 ชนิด	57,189.77		รวม 10 ชนิด	84,104.84
11	อื่นๆ	67,579.42	11	อื่นๆ	5,940.05
	รวมทั้งสิ้น	124,769.20		รวมทั้งสิ้น	90,044.88

ตารางที่ 2.3-10 รายการสินค้าและมูลค่าการนำเข้า - ส่งออก 10 อันดับ ประจำปี 2564 ณ ไทย - จีน

10 อันดับสินค้านำเข้า			10 อันดับสินค้าส่งออก		
ที่	ชนิดสินค้า	มูลค่า (ล้านบาท)	ที่	ชนิดสินค้า	มูลค่า (ล้านบาท)
1	ผลไม้สด แช่เย็น แช่แข็ง และแห้ง	86,201.61	1	เครื่องคอมพิวเตอร์และอุปกรณ์	34,319.80
2	เครื่องคอมพิวเตอร์ อุปกรณ์ฯ	29,393.52	2	เทปแม่เหล็ก จานแม่เหล็กฯ	16,729.65
3	ยางพารา	28,265.92	3	เครื่องรับวิทยุโทรศัพท์ โทรเลขฯ	16,265.67
4	ผลิตภัณฑ์ยาง	18,785.18	4	เคมีภัณฑ์อื่นๆ	12,780.26
5	ไม้แปรรูป	13,081.61	5	เครื่องรับ/ส่งสัญญาณและอุปกรณ์	12,131.63
6	ลำไยแห้ง	6,323.03	6	ส่วนประกอบคอมพิวเตอร์	10,605.33
7	วงจรพิมพ์	2,149.86	7	อุปกรณ์ไฟฟ้าสำหรับตัดต่อฯ	5,423.99
8	ผักสด แช่เย็น แช่แข็ง และแห้ง	1,226.85	8	ผลไม้และของปรุงแต่งจากผลไม้	4,857.72
9	ยางยานพาหนะ	1,160.87	9	วงจรพิมพ์	4,552.45
10	ถุงมือยาง	924.12	10	ส่วนประกอบ และอุปกรณ์ฯ	4,359.04
	รวม 10 ชนิด	187,512.56		รวม 10 ชนิด	122,025.52
11	อื่นๆ	7,307.40	11	อื่นๆ	50,122.55
	รวมทั้งสิ้น	194,819.95		รวมทั้งสิ้น	172,148.07

ตารางที่ 2.3-11 รายการสินค้าและมูลค่าการนำเข้า - ส่งออก 10 อันดับ ประจำปี 2564 ณ ไทย - เวียดนาม

10 อันดับสินค้านำเข้า			10 อันดับสินค้าส่งออก		
ที่	ชนิดสินค้า	มูลค่า (ล้านบาท)	ที่	ชนิดสินค้า	มูลค่า (ล้านบาท)
1	อุปกรณ์กึ่งตัวนำทรานซิสเตอร์	11,221.01	1	เครื่องรับโทรศัพท์ โทรเลขฯ	5,922.66
2	เครื่องดื่มที่ไม่มีแอลกอฮอล์	10,978.17	2	สื่อบันทึกข้อมูล ภาพ เสียง	5,689.56
3	ผลไม้สด แช่เย็น แช่แข็ง และแห้ง	4,848.47	3	เคมีภัณฑ์อื่นๆ	3,877.39
4	สินค้าปศุสัตว์อื่นๆ	4,620.00	4	เครื่องจักร ใช้ในการแปรรูปไม้ฯ	2,100.21
5	ผ้าผืนและด้าย	1,883.42	5	พืชและผลิตภัณฑ์จากพืชอื่นๆ	1,834.76
6	หม้อแบตเตอรี่และส่วนประกอบ	1,608.13	6	คอนแทคเลนส์และเลนส์	1,817.76
7	วงจรพิมพ์	1,364.52	7	อุปกรณ์ไฟฟ้าสำหรับตัดต่อฯ	897.77
8	ยางยานพาหนะ	939.97	8	แผงวงจรไฟฟ้า	858.67
9	ลำไยแห้ง	857.85	9	ไดโอด ทรานซิสเตอร์ฯ	647.25
10	เครื่องสำอาง เครื่องหอมและสบู	653.52	10	รองเท้า	603.72
	รวม 10 ชนิด	38,975.06		รวม 10 ชนิด	24,249.75
11	อื่นๆ	7331.57	11	อื่นๆ	4854.87
	รวมทั้งสิ้น	46,306.63		รวมทั้งสิ้น	29,104.62

2.4 การท่องเที่ยว

2.4.1 สถานที่ท่องเที่ยวสำคัญของกลุ่มจังหวัด

ด้านการท่องเที่ยวของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1 มีลักษณะภูมิประเทศเป็น
ธรรมชาติ เป็นแหล่งอารยธรรมรวมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์และเชิงอนุรักษ์

ตารางที่ 2.4-1 สถานที่ท่องเที่ยวและงานประเพณีจังหวัดเลย

อนุรักษ์/นิเวศน์/ธรรมชาติ	ประวัติศาสตร์/วัฒนธรรม/อารยธรรม	ประเพณี
- อ่างเก็บน้ำห้วยน้ำ - ห้วยน้ำร้อน (ห้วย ร่มฝั่งโขงกระดังง) - อ่างเก็บน้ำห้วยล้นควาย - สถานีทดลองเกษตรที่สูงอำเภอภูเรือ - วัดถ้ำเอราวัณ	- โฮมสเตย์บ้านนาอ้อ - ชุมชนบ้านไม้เก่า 100 ปีริมฝั่งโขง - พระพุทธบาทภูควายเงิน - โฮมสเตย์บ้านนาป่าหนาด - โครงการบ้านเล็กในป่าใหญ่ (ผานาง-ผาเก็ง)	- งานดอกฝ้ายบานมะขามหวานเมืองเลย - งานประเพณีการละเล่นผีตาโขน - งานนมัสการพระธาตุศรีสองรัก - งานแสดงไม้ดอกเมืองหนาว

ที่มา : สำนักงานท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดเลย

ตารางที่ 2.4-2 สถานที่ท่องเที่ยวและงานประเพณีจังหวัดบึงกาฬ

อนุรักษ์/นิเวศน์/ธรรมชาติ	ประวัติศาสตร์/วัฒนธรรม/อารยธรรม	ประเพณี
- ลานพญานาค ต.ปากคาด - เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าภูวัว - อุทยานแห่งชาติภูสิงห์ - หนองกุดทิง	- วัดสว่างอารมณ์ (ถ้ำศรีธน) - วัดป่าดานศรีสำราญ - วัดเจติยาศีรีวิหาร (วัดภูทอก) - วัดอาฮง - วัดโพธาราม (หลวงพ่อบุญใหญ่)	- ประเพณีแข่งเรือยาว

ที่มา : สำนักงานท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดบึงกาฬ

ตารางที่ 2.4-3 สถานที่ท่องเที่ยวและงานประเพณีจังหวัดหนองคาย

อนุรักษ์/นิเวศน์/ธรรมชาติ	ประวัติศาสตร์/วัฒนธรรม/อารยธรรม	ประเพณี
- ทิวทัศน์แม่น้ำโขงตามเส้นทางจากจังหวัดไปอำเภอต่างๆ - น้ำตกธารทอง - น้ำตกธารทิพย์ - โฮมสเตย์บ้านเวียงคุก - โฮมสเตย์บ้านวังน้ำมอก - พิพิธภัณฑ์ปลาน้ำจืด	- วัดหินหมากเป้ง - วัดผาตากเสื้อ - พระธาตุบังพวน - วัดถ้ำดินเพียง	- เทศกาลบั้งไฟพญานาค

ที่มา : สำนักงานท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดหนองคาย

ตารางที่ 2.4-4 สถานที่ท่องเที่ยวและงานประเพณีจังหวัดบึงกาฬ

อนุรักษ์/นิเวศน์/ธรรมชาติ	ประวัติศาสตร์/วัฒนธรรม/อารยธรรม	ประเพณี
- อุทยานภูเก้า - ภูพานคำ - วนอุทยานบัวบาน - พิพิธภัณฑ์ไดโนเสาร์และหอยโบราณ - ภูหินลาดซ้อฟ้า	- ถ้ำเอนาวัน - ถ้ำสุวรรณคูหา	- งานเทศกาลกินลำไยและชมไดโนเสาร์และหอยโบราณ

ที่มา : สำนักงานท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดหนองบัวลำภู

ตารางที่ 2.4-5 สถานที่ท่องเที่ยวและงานประเพณีจังหวัดอุดรธานี

อนุรักษ์/นิเวศน์/ธรรมชาติ	ประวัติศาสตร์/วัฒนธรรม/อารยธรรม	ประเพณี
- ภูฝอยลม - ถ้ำสิงห์ - อุทยานแห่งชาตินาคู-น้ำโสม - อ่างเก็บน้ำห้วยหลวง - คำชะโนด	- แหล่งมรดกโลกบ้านเชียง - วัดป่าบ้านตาด - วัดป่าบ้านค้อ - วัดป่าภูก้อ - ภูพระบาท - พิพิธภัณฑ์อุดรธานี	- งานมรดกโลกบ้านเชียง

ที่มา : สำนักงานท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดอุดรธานี

2.4.2 สถานการณ์การท่องเที่ยวและรายได้

การท่องเที่ยว เป็นสาขาหนึ่งที่มีความสำคัญต่อกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1 สามารถนำความเจริญไปสู่ท้องถิ่น ทำให้เกิดการพัฒนาคูณภาพชีวิตของประชาชนทั้งเจ้าของที่ดินและเป็นแหล่งรายได้ ทำให้เกิดการลงทุนทางธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว เช่น ธุรกิจขนส่ง ธุรกิจการนำเที่ยว ธุรกิจอาหารและการพักผ่อน ธุรกิจการค้าของที่ระลึก ส่งผลให้เศรษฐกิจขยายตัว ซึ่งจากข้อมูลจำนวนของผู้เยี่ยมเยือนและรายได้จากการท่องเที่ยว ที่ผ่านมานั้นทำให้เห็นว่า จำนวนผู้เยี่ยมเยือนและรายได้จากการท่องเที่ยวของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1 มีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่องในปี พ.ศ. 2559 - 2562 และลดลง ในปี พ.ศ. 2563 เนื่องจากการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด 2019 จึงทำให้มีมาตรการต่างๆ เป็นสาเหตุให้จำนวนผู้มาเยี่ยมเยือนลดน้อยลง ส่งผลให้รายได้จากการท่องเที่ยวลดลงเช่นกัน แต่ด้วยกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1 มีสถานที่ท่องเที่ยวที่น่าสนใจ มีความโดดเด่นในด้านการท่องเที่ยวทางธรรมชาติและวัฒนธรรมที่หลากหลาย มีประเพณีที่เก่าแก่ที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัวและมีคุณค่าเชิงวัฒนธรรม โดยเมื่อพิจารณารายจังหวัด พบว่า จังหวัดที่มีรายได้จากการท่องเที่ยวมากที่สุดในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1 คือ จังหวัดอุดรธานี เนื่องจากเป็นจังหวัดที่มีนักท่องเที่ยวมาเยี่ยม

เยือนมากที่สุด ทั้งนี้ จากข้อมูลของนักท่องเที่ยวจะมีความสอดคล้องกับจำนวนสถานประกอบการที่เป็นที่พักและร้านอาหาร โดยจะเห็นได้ว่าจังหวัดที่มีนักท่องเที่ยวมากก็จะมีสถานประกอบการที่เป็นที่พักและร้านอาหารเป็นจำนวนมากเช่นกัน สามารถรองรับนักท่องเที่ยวได้อย่างทั่วถึง และในส่วนของเส้นทางมาท่องเที่ยวในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1 ส่วนใหญ่มีการใช้พาหนะส่วนตัวในการเดินทางมาท่องเที่ยวมากที่สุด รองลงมาคือ รถประจำทาง และเครื่องบิน ตามลำดับ 2) ด้านสาธารณสุข/สุขภาพ พบว่าสถานบริการ ด้านสาธารณสุขครอบคลุมและทั่วถึงในแต่ละพื้นที่ ทั้งในเขตชุมชน ตำบล อำเภอ และจังหวัด

กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1 มีจำนวนนักท่องเที่ยวผู้เยี่ยมชมเยือน มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นทุกปี โดยในปี 2562 จำนวนนักท่องเที่ยวในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1 มีจำนวนนักท่องเที่ยวรวม 10,053,020 คน และมีรายได้จากการท่องเที่ยว 23,239 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปี 2561 ซึ่งมีจำนวนนักท่องเที่ยวอยู่ที่ 9,703,109 คน และมีรายได้จากการท่องเที่ยวอยู่ที่ 22,562.59 ล้านบาท

ในปี 2563 กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1 มีจำนวนนักท่องเที่ยว 5,540,623 คน และมีรายได้จากการท่องเที่ยวอยู่ที่ 11,527 ล้านบาท จังหวัดในกลุ่มจังหวัดฯ ที่มีจำนวนผู้มาเยือนมากที่สุดได้แก่ จังหวัดอุดรธานี 2,236,292 คน รองลงมาได้แก่ จังหวัดเลย 1,408,856 คน จังหวัดหนองคาย 1,344,823 คน จังหวัดบึงกาฬ 359,268 คน และจังหวัดหนองบัวลำภู 191,384 คน ตามลำดับ

ในปี 2564 กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1 มีจำนวนนักท่องเที่ยวลดลง เนื่องจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 อยู่ที่ 2,551,638 คน และมีรายได้จากการท่องเที่ยวอยู่ที่ 4,247.38 ล้านบาท จังหวัดในกลุ่มจังหวัดฯ ที่มีจำนวนผู้มาเยือนมากที่สุดในปี พ.ศ. 2564 ได้แก่ จังหวัดอุดรธานี 950,105 คน รองลงมาได้แก่ จังหวัดเลย 716,203 คน จังหวัดหนองคาย 630,880 คน จังหวัดบึงกาฬ 170,383 คน และจังหวัดหนองบัวลำภู 84,067 คน ตามลำดับ

ตารางที่ 2.4-6 จำนวนนักท่องเที่ยว (ผู้เยี่ยมชม) และรายได้จากการท่องเที่ยว กลุ่มจังหวัด
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1

กลุ่มจังหวัดฯ	ปี 2560	ปี 2561	ปี 2562	ปี 2563	ปี 2564	ค่าเฉลี่ย ปี 60 – 64
จำนวนผู้มาเยือน (คน)	9,334,843	9,703,109	10,053,020	5,540,623	2,551,638	7,436,646.60
อัตราการเติบโต (ร้อยละ)	5.36	3.95	3.61	-44.89	-53.95	-17.18
รายได้จากการท่องเที่ยว (ลบ.)	20,569.92	22,562.59	23,239.00	11,527.00	4,247.38	16,429.18
อัตราการเติบโต	12.02	9.69	3.00	-50.40	-63.15	-17.77

3. โครงสร้างพื้นฐานด้านคมนาคมขนส่งในพื้นที่กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1

3.1 โครงสร้างพื้นฐานด้านคมนาคมในปัจจุบัน

3.1.1 ทางถนน

ระบบคมนาคมทางถนนของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1 มีโครงข่ายถนนที่เชื่อมระหว่างกลุ่มและภายในกลุ่มจังหวัดที่สำคัญ ได้แก่

1) **ทางหลวงหมายเลข 2** ถนนมิตรภาพ เป็นหนึ่งในทางหลวงสายประธานของประเทศไทย มีจุดต้นทางที่ จุดตัดทางแยกทางหลวงหมายเลข 1 จังหวัดสระบุรี และสิ้นสุดที่ บริเวณด่านสะพานมิตรภาพไทย-ลาว อำเภอเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย โดยวิ่งผ่านจังหวัด สระบุรี-นครราชสีมา-ขอนแก่น-อุดรธานี-หนองคาย มีระยะทางรวม 495.409 กิโลเมตร

2) **ทางหลวงหมายเลข 22** สายอุดรธานี-นครพนม มีจุดเริ่มต้นที่ เขตเทศบาลนครอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี และสิ้นสุดที่ จุดตัดทางแยกทางหลวงหมายเลข 212 อำเภอเมืองนครพนม จังหวัดนครพนม โดยวิ่งผ่านจังหวัด อุดรธานี-สกลนคร-นครพนม มีระยะทางรวม 239.171 กิโลเมตร

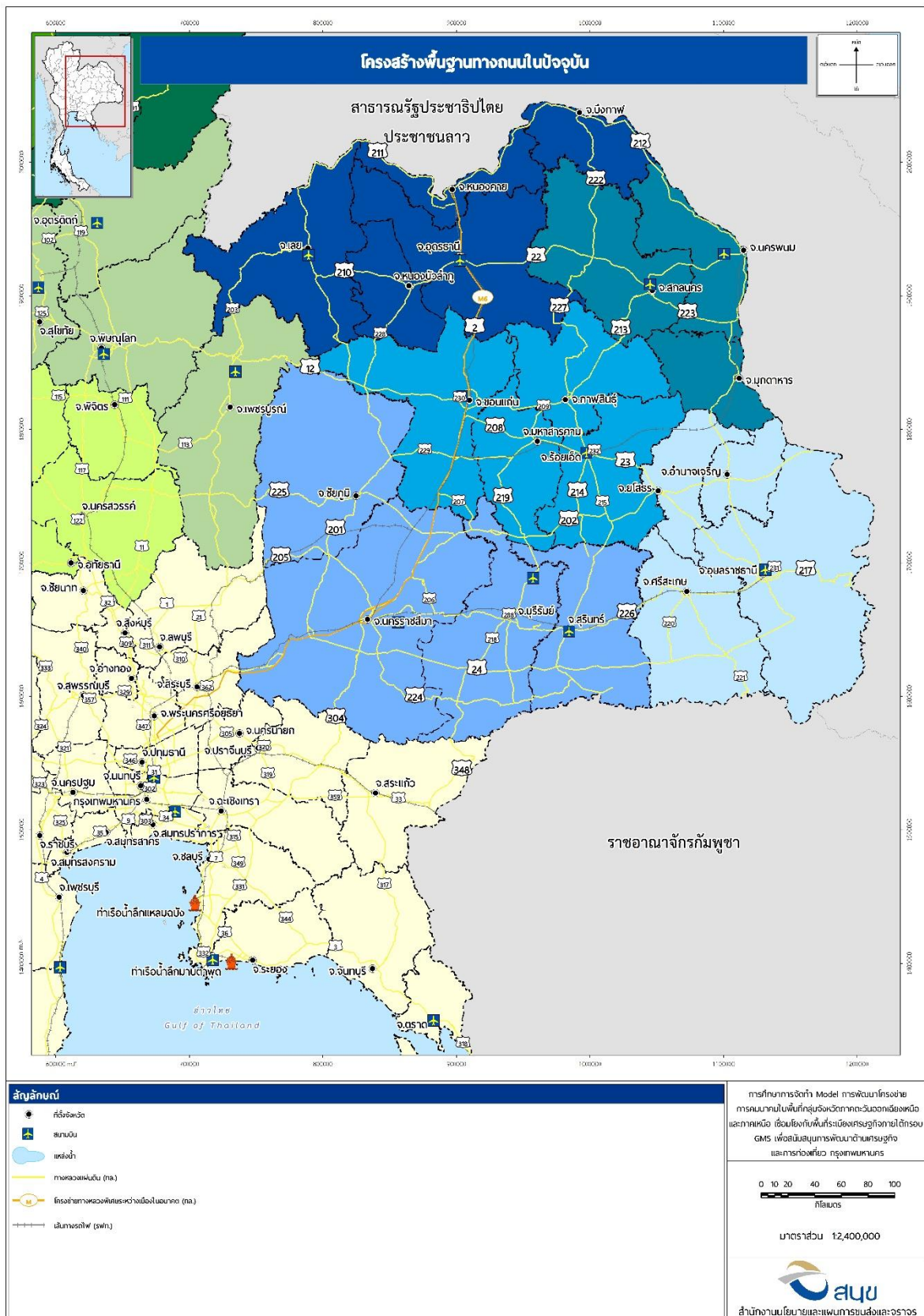
3) **ทางหลวงหมายเลข 201** สายถนนสีคิ้ว-เขียงคาน มีจุดเริ่มต้นที่ ทางแยกต่างระดับสีคิ้ว อำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา และสิ้นสุดที่ อำเภอเขียงคาน จังหวัดเลย โดยวิ่งผ่านจังหวัด นครราชสีมา-ชัยภูมิ-ขอนแก่น-เลย มีระยะทางรวม 382.469 กิโลเมตร ซึ่งสามารถเดินทางต่อไปยังสะพานมิตรภาพน้ำเหือง ไทย-ลาวที่เชื่อมต่อกับสปป.ลาว บนทางหลวงหมายเลข 2195

4) **ทางหลวงหมายเลข 210** สายอุดรธานี-วังสะพุง มีจุดเริ่มต้นที่ วงแหวนรอบเมืองอุดรธานี หรือทางหลวงหมายเลข 216 อำเภอเมืองอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี และสิ้นสุดที่ สะพานสีห์พนมอำเภอวังสะพุง จังหวัดเลย โดยวิ่งผ่านจังหวัด อุดรธานี-หนองบัวลำภู-เลย มีระยะทางรวม 118.908 กิโลเมตร

5) **ทางหลวงหมายเลข 211** สายหนองสองห้อง-เขียงคาน จุดเริ่มต้นที่ ทางแยกทางหลวงหมายเลข 2 ในเขตเทศบาลตำบลหนองสองห้อง อำเภอเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย วิ่งไปทางทิศตะวันตกตามแนวแม่น้ำโขงและสิ้นสุดที่ อำเภอเขียงคาน จังหวัดเลย โดยวิ่งผ่านจังหวัด หนองคาย-เลย มีระยะทางรวม 184.360 กิโลเมตร

6) **ทางหลวงหมายเลข 212** สายหนองคาย-อุบลราชธานี จุดเริ่มต้นที่ แยกถนนมิตรภาพสายเก่าทางหลวงหมายเลข 233 อำเภอเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย วิ่งไปทางทิศตะวันออกเฉียงออกตามแม่น้ำโขง และสิ้นสุดที่ตัวเมืองอุบลราชธานี อำเภอเมืองอุบลราชธานี จังหวัดอุบลราชธานี โดยวิ่งผ่านจังหวัด หนองคาย-บึงกาฬ-นครพนม-มุกดาหาร-ยโสธร-อำนาจเจริญ-อุบลราชธานี มีระยะทางรวม 583.575 กิโลเมตร

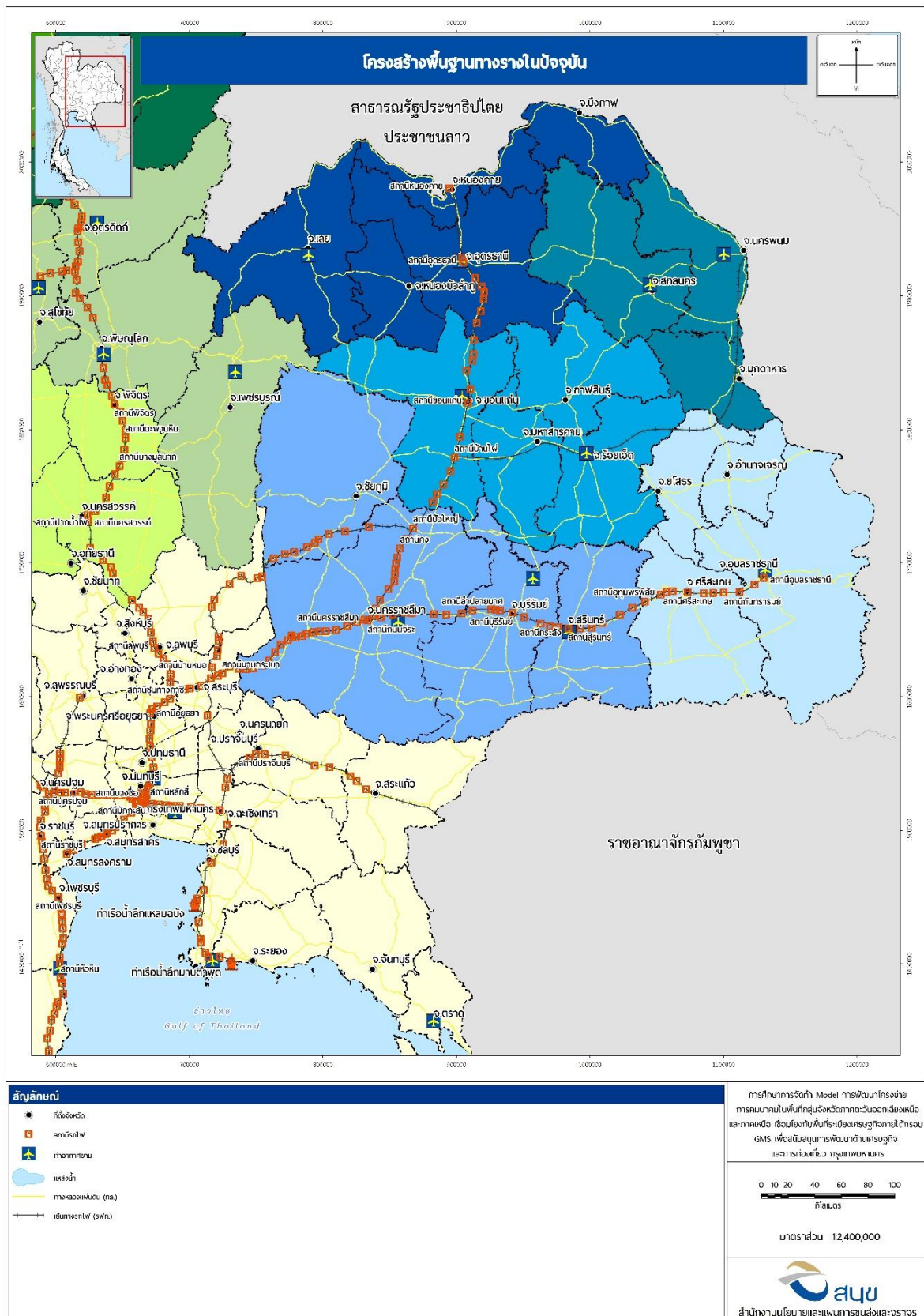
และปัจจุบันมีสะพานเชื่อมต่อไปยังสปป.ลาว ได้แก่ (1) สะพานมิตรภาพไทย-ลาวแห่งที่ 1 ที่จังหวัดหนองคาย (2) สะพานมิตรภาพน้ำเหืองไทย-ลาว จังหวัดเลย และ (3) สะพานมิตรภาพไทย-ลาวแห่งที่ 5 ที่จังหวัดบึงกาฬ ที่อยู่ในสถานะกำลังก่อสร้าง

รูปที่ 3.1-1 โครงสร้างพื้นฐานทางถนนในปัจจุบัน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

3.1.2 ทางราง

ระบบคมนาคมทางรางของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1 ประกอบด้วย 1 เส้นทาง ได้แก่ (1) เส้นทางรถไฟสายนครราชสีมา - หนองคาย (ทางแยกจากชุมทางถนนจิระ - หนองคาย) ซึ่งมีการเดินทางผ่านจังหวัด นครราชสีมา-ขอนแก่น-อุดรธานี-หนองคาย และสุดปลายทางที่สถานีรถไฟท่านาแล้ง สปป.ลาว โดยในปัจจุบันได้พัฒนาเป็นรถไฟรางคู่ ซึ่งมีระยะทาง 628 กิโลเมตร ทั้งหมด 49 สถานี

รูปที่ 3.1-2 โครงสร้างพื้นฐานทางรางในปัจจุบัน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

3.1.3 ทางน้ำ

ระบบคมนาคมทางน้ำของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1 ประกอบด้วยแม่น้ำจำนวน 1 แห่ง ได้แก่ (1) แม่น้ำสงครามมีต้นกำเนิดที่เกิดจากการรวมกันของสาขาลำน้ำที่เกิดจากเทือกเขาภูพาน ไหลผ่านอุดรธานี สกลนคร หนองคาย บึงกาฬ แล้วไหลออกสู่มหานทีโขง ที่อำเภอท่าอุเทนจังหวัดนครพนม (2) แม่น้ำโขงเป็นเส้นกั้นเขตแดนระหว่างไทย – ลาวบริเวณจังหวัดเลย หนองคาย และบึงกาฬ โดยการขนส่งทางน้ำภายในบริเวณพื้นที่กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1 มีปริมาณน้อยมากเมื่อเทียบกับการขนส่งด้านอื่น ๆ เนื่องจากข้อจำกัดทางลักษณะภูมิประเทศโดยทั่วไปเป็นที่ราบสูง ความชันและความแคบของลำน้ำ รวมถึงเส้นทางที่คดเคี้ยวจึงไม่เป็นที่นิยมในระบบคมนาคมขนส่งภายในประเทศ จึงเป็นการใช้เพื่อการเกษตรกรรม และการท่องเที่ยวเป็นหลัก โดยส่วนใหญ่เป็นระบบคมนาคมทางน้ำบนแม่น้ำโขงระหว่างประเทศ ไทยและสปป.ลาวผ่านท่าเรือ จุดผ่านแดนถาวรและจุดผ่อนปรนการค้าต่าง ๆ บริเวณจังหวัดเลย หนองคาย บึงกาฬ ในเชิงเศรษฐกิจการค้า ท่องเที่ยวและเกษตรกรรม

3.1.4 ทางอากาศ

ระบบคมนาคมทางอากาศของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1 มีท่าอากาศยานจำนวน 2 แห่ง ได้แก่

(1) ท่าอากาศยานนานาชาติอุดรธานี (ท่าอากาศยานพาณิชย์) (Udon Thani International Airport) ตั้งอยู่ที่อำเภอเมืองอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี ห่างจากเขตเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดหนองคาย และนครหลวงเวียงจันทน์ สปป.ลาว ประมาณ 50 กิโลเมตร โดยผู้โดยสารจังหวัดใกล้เคียงสามารถเข้าถึงได้โดยทางถนนทางหลวงในสายต่าง ๆ เช่น ทางหลวงหมายเลข 2, 22 และ 210 เป็นต้น และทางรถไฟบนเส้นทางรถไฟสายหนองคาย - นครราชสีมา - อุดรธานี - หนองคาย เข้าอำเภอเมืองอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี แล้วเดินทางไปยังสนามบิน ปัจจุบันมีสายการบินที่ให้บริการจำนวน 6 สายการบิน ประกอบด้วย Thai Airways, Thai Smile, Nok Air, Thai Vietjet Air, Thai AirAsia และ Thai Lion Air เป็นต้น และ

(2) ท่าอากาศยานเลย (ท่าอากาศยานศุลกากร) (Loei Airport) ตั้งอยู่ที่อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย ห่างจากตัวเมืองประมาณ 5 กิโลเมตร โดยผู้โดยสารจังหวัดใกล้เคียงสามารถเข้าถึงได้โดยทางถนนทางหลวงในสายต่าง ๆ เช่น ทางหลวงหมายเลข 21 และ 201 เป็นต้น ซึ่งมีเพียง 1 สายการบินที่ให้บริการคือ Thai AirAsia

4. แผนพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1 (พ.ศ. 2566-2570)

4.1 สรุปภาพรวมของกลุ่มจังหวัด

4.1.1 ที่ตั้งและอาณาเขต

กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1 ประกอบด้วย 5 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดอุดรธานี จังหวัดหนองคาย จังหวัดหนองบัวลำภู จังหวัดเลย และจังหวัดบึงกาฬ ตั้งอยู่ตอนบนของภาคตะวันออกเฉียงเหนือแนวเส้นรุ้งที่ 16-18 องศาเหนือ และเส้นแวงที่ 100-103 องศาตะวันออก มีพื้นที่โดยรวมประมาณ 34,346.28 ตร.กม. หรือประมาณ 21,466,425 ไร่ คิดเป็นประมาณร้อยละ 24.08 และร้อยละ 6.69 ของพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และประเทศไทย ตามลำดับ มีพื้นที่เป็นอันดับ 2 ของภาค รองจากกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 ดังนี้

- ทิศเหนือ ติดต่อกับ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว (สปป.ลาว)
- ทิศใต้ ติดต่อกับ จังหวัดสกลนคร และจังหวัดนครพนม
- ทิศตะวันออก ติดต่อกับ จังหวัดเพชรบูรณ์ และจังหวัดพิษณุโลก
- ทิศตะวันตก ติดต่อกับ จังหวัดขอนแก่น และจังหวัดกาฬสินธุ์

4.1.2 ลักษณะภูมิประเทศ

กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1 ลักษณะภูมิประเทศโดยรวมเป็นที่ราบสูง สลับภูเขา มีเทือกเขาเพชรบูรณ์ผ่านพื้นที่จังหวัดเลย และเทือกเขาภูพานผ่านพื้นที่จังหวัดอุดรธานี โดยเทือกเขาเพชรบูรณ์เป็นแหล่งต้นน้ำป่าสัก เทือกเขาภูพานเป็นแหล่งต้นน้ำที่สำคัญ เช่น ลำน้ำสงครามน้ำพุ เป็นต้น พื้นที่ราบของกลุ่มจังหวัดอยู่ในแอ่งสกลนคร มีอาณาเขตทิศเหนือจรดแม่น้ำโขง ทิศตะวันตกจรดเทือกเขาเพชรบูรณ์ ซึ่งแอ่งสกลนครครอบคลุมพื้นที่จังหวัดเลย หนองบัวลำภู อุดรธานี หนองคาย บึงกาฬ สกลนคร นครพนม และมุกดาหาร มีหลักฐานทางประวัติศาสตร์ชี้ชัดว่ามีมนุษย์อาศัยอยู่ตั้งแต่ยุคก่อนประวัติศาสตร์ (Prehistory) ในแอ่งสกลนครซึ่งมีศูนย์กลางที่บ้านเชียง บ้านนาดี อำเภอหนองหาน จังหวัดอุดรธานี

อาณาเขตติดต่อของกลุ่มจังหวัด มีชายแดนติดต่อกับสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว (สปป.ลาว) มากกว่ากลุ่มจังหวัดอื่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่มีพรมแดนติดกับ สปป.ลาว ความยาว พรมแดนประมาณ 527 กิโลเมตร ในพื้นที่ 3 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดเลย หนองคาย และบึงกาฬ มีแม่น้ำเป็นเส้น แบ่งกันพรมแดน ได้แก่ แม่น้ำเหือง และแม่น้ำโขง แม่น้ำเหืองกั้นพรมแดนไทย-สปป.ลาว ในพื้นที่อำเภอนาแก้ว อำเภอด่านซ้าย อำเภอท่าลี่ และบางส่วนของพื้นที่อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย แล้วไหลบรรจบรวมกับแม่น้ำโขงที่บ้านท่าดีหมี ตำบลปากตม อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย แล้วไหลผ่านจังหวัดหนองคาย และบึงกาฬ ไปยัง

พื้นที่กลุ่มจังหวัด ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2 ได้แก่ จังหวัดนครพนม และมุกดาหาร ไหลผ่านพื้นที่
กลุ่มจังหวัด ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 2 ได้แก่ จังหวัดอำนาจเจริญ ก่อนไหลเข้าสู่พื้นที่ สปป.ลาว ที่
อำเภอโขงเจียม จังหวัดอุบลราชธานี

4.1.3 จุดแข็ง และจุดอ่อน ของพื้นที่กลุ่มจังหวัด (SWOT)

4.1.3.1 จุดแข็ง (Strengths)

- 1) ที่ตั้งเชิงยุทธศาสตร์ของกลุ่มจังหวัดเชื่อมโยงติดต่อกับ 3 ประเทศ ได้แก่ ประเทศลาว ประเทศ
เวียดนาม และประเทศจีน
- 2) มีระบบคมนาคม การขนส่งและโลจิสติกส์ที่เชื่อมโยงทั้งในและนอกภูมิภาค ตลอดจน
ประเทศเพื่อนบ้าน
- 3) มีแหล่งท่องเที่ยวที่หลากหลาย โดยเฉพาะแหล่งท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ เชิงทาง
ธรรมชาติ เชิงความเชื่อ ศรัทธา และวัฒนธรรมที่โดดเด่น
- 4) เป็นพื้นที่ที่มีศักยภาพด้านการผลิตสินค้าทางการเกษตรที่หลากหลายและโดดเด่น
- 5) เป็นศูนย์กลางการค้า การลงทุน การค้าชายแดน และระเบียงเศรษฐกิจจาก
ตะวันออกเฉียงเหนือ (NeEC)

4.1.3.2 จุดอ่อน (Weaknesses)

- 1) การคมนาคมขนส่ง และโลจิสติกส์ยังขาดประสิทธิภาพ และไม่ครอบคลุมในทุกพื้นที่
- 2) ระบบโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวก ไม่พร้อมรองรับการขยายตัวทาง
เศรษฐกิจ การค้า การลงทุน การค้าชายแดน และการท่องเที่ยว
- 3) การต่อยอดยกระดับเพิ่มมูลค่าผลผลิตทางการเกษตรไม่เพียงพอ
- 4) การบริหารจัดการน้ำไม่เพียงพอต่อการเกษตรและอุตสาหกรรม
- 5) ปัญหาความเหลื่อมล้ำทางรายได้ และหนี้สินครัวเรือน
- 6) การพัฒนาด้านทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพและทักษะขั้นสูง ยังไม่ครอบคลุม
- 7) ผู้ประกอบการมีทักษะด้านการสื่อสารและการค้าการลงทุน ไม่เพียงพอ
- 8) การพัฒนาสินค้าและบริการด้านการท่องเที่ยวในบางพื้นที่ ขาดมาตรฐานอย่างเพียงพอ
- 9) ไม่มีศูนย์ One stop service ด้านการค้า การลงทุนประจำพื้นที่
- 10) ไม่มีอุตสาหกรรมแปรรูปขั้นสูง รองรับผลผลิตทางการเกษตร มีเพียงอุตสาหกรรมขั้นต้น
- 11) การบริหารจัดการองค์ความรู้ ฐานข้อมูล การเผยแพร่ และบุคลากร ด้านทรัพยากรและ
สิ่งแวดล้อมในพื้นที่ขาดประสิทธิภาพ
- 12) การเคลื่อนย้ายของแรงงานในพื้นที่ไปทำงานที่อื่น

4.1.3.3 โอกาส (Opportunities)

- 1) นโยบายภาครัฐที่ส่งเสริมการพัฒนาด้านการคมนาคมและโลจิสติกส์ ด้านการค้าการลงทุน ด้านการเกษตรครบวงจร ด้านการท่องเที่ยว ด้านการบริหารจัดการน้ำอย่างยั่งยืน
- 2) การขยายตัวทางเศรษฐกิจของประเทศเพื่อนบ้าน ส่งผลดีต่อการค้าการลงทุน และการค้าขายแดน FTA (Free Trade Agreement)
- 3) การพัฒนาด้านเกษตรปลอดภัย เกษตรอินทรีย์โดยมีมูลค่าสูง
- 4) การเพิ่มขึ้นของจำนวนนักท่องเที่ยว ด้านต่างๆ ทั้งด้าน MICE ด้านการแพทย์ ด้านศิลปวัฒนธรรม และความเชื่อ
- 5) การเปิดเส้นทางโลจิสติกส์ เชื่อมต่อประเทศเพื่อนบ้าน
- 6) งานมหกรรมต่างๆ เกิดขึ้นในพื้นที่ เช่น พืชสวนโลก กีฬา ผ้าพื้นเมือง อาหาร ฯลฯ นำไปสู่การเชื่อมโยง ในภูมิภาค

4.1.3.4 อุปสรรค (Threats)

- 1) การเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศ สิ่งแวดล้อม และภูมิศาสตร์ของโลก
- 2) การเกิดโรคอุบัติใหม่ทั้งในคน พืช และสัตว์
- 3) การแข่งขันทางเศรษฐกิจ และการกีดกันทางการค้าของประเทศเพื่อนบ้าน
- 4) ภัยพิบัติ
- 5) การลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย
- 6) ปัญหาการนำสินค้าราคาถูกและด้อยคุณภาพ และการลักลอบนำเข้าสินค้าโดยผิดกฎหมาย
- 7) ความขัดแย้ง การเปลี่ยนแปลงของระบบเศรษฐกิจโลกและภาวะเงินเฟ้อ

4.2 เป้าหมายการพัฒนากลุ่มจังหวัด

“เกษตรอุตสาหกรรมชั้นนำ ศูนย์กลางการค้าและโลจิสติกส์ การท่องเที่ยวมาตรฐานสากล เมืองน่าอยู่อย่างยั่งยืน”

รูปที่ 4.2-1 เป้าหมายและแนวทางการพัฒนาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พ.ศ. 2566-2570

4.3 ประเด็นการพัฒนาของกลุ่มจังหวัด

- 1) ประเด็นการพัฒนาที่ 1 พัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวในกลุ่มจังหวัดให้ได้มาตรฐาน
- 2) ประเด็นการพัฒนาที่ 2 เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันด้านการค้าการลงทุน และ
การค้าชายแดน
- 3) ประเด็นการพัฒนาที่ 3 พัฒนาและยกระดับสินค้าเกษตรปลอดภัยสู่เกษตรอินทรีย์อย่าง
เป็นระบบ
- 4) ประเด็นการพัฒนาที่ 4 การรักษาสมดุลทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อการพัฒนา
อย่างยั่งยืน
- 5) ประเด็นการพัฒนาที่ 5 พัฒนาทุนมนุษย์และยกระดับคุณภาพชีวิตในทุกช่วงวัยอย่างเท่าเทียม

4.4 สรุปโครงการสำคัญแบ่งตามประเด็นการพัฒนาของกลุ่มจังหวัด

4.4.1 โครงการสำคัญตามประเด็นการพัฒนาที่ 1 พัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวในกลุ่มจังหวัดให้ได้ มาตรฐาน

- 1) โครงการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกด้านการท่องเที่ยวให้ได้
มาตรฐานเพื่อรองรับเส้นทางการท่องเที่ยวเชิงอัตลักษณ์และส่งเสริมเส้นทางการท่องเที่ยววิถี
ชีวิตกลุ่มแม่น้ำโขง (บนเส้นทางโรแมนติก รูท (Romantic Route) และนาเคีรูท
(Nakee Route)

2) โครงการส่งเสริมการท่องเที่ยวเพิ่มศักยภาพของบุคลากรด้านการท่องเที่ยวเชิงผสมผสานสู่ความยั่งยืน

3) โครงการส่งเสริมการประชาสัมพันธ์และพัฒนาช่องทางตลาดการท่องเที่ยวเชิงรุก

4.4.2 โครงการสำคัญตามประเด็นการพัฒนาที่ 2 เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันด้านการค้าการลงทุน และการค้าชายแดน

1) โครงการเพิ่มศักยภาพโครงสร้างพื้นฐานและระบบสาธารณูปโภคด้านการค้า การลงทุนและการค้าชายแดน

2) โครงการยกระดับและพัฒนาสินค้าและบริการมุ่งสู่มาตรฐานสากล

3) โครงการส่งเสริมการค้า การลงทุน และการค้าชายแดนเชื่อมโยงทั้งภายในและระหว่างประเทศ

4.4.3 โครงการสำคัญตามประเด็นการพัฒนาที่ 3 พัฒนาและยกระดับสินค้าเกษตรปลอดภัยสู่เกษตรอินทรีย์อย่างเป็นระบบ

1) โครงการส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัยสู่มาตรฐานอินทรีย์อย่างเป็นระบบ (Green economy)

2) โครงการเพิ่มขีดความสามารถของผู้ประกอบการ เพื่อการแข่งขันสู่มาตรฐานสากล

3) โครงการส่งเสริมการตลาดและจำหน่ายสินค้าผลิตภัณฑ์การเกษตร

4.4.4 โครงการสำคัญตามประเด็นการพัฒนาที่ 4 การรักษาสมดุลทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน

1) โครงการเพิ่มศักยภาพการบริหารจัดการน้ำและการอนุรักษ์แหล่งน้ำ

2) โครงการอนุรักษ์ ป่าต้นน้ำ

3) โครงการเสริมสร้างนวัตกรรม เพื่อเตรียมความพร้อมรับมือกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศของโลก และภัยพิบัติในรูปแบบต่างๆ ตามสถานการณ์โลก

4.4.5 โครงการสำคัญตามประเด็นการพัฒนาที่ 5 พัฒนาทุนมนุษย์และยกระดับคุณภาพชีวิตในทุกช่วงวัยอย่างเท่าเทียม

1) โครงการส่งเสริมความมั่นคงปลอดภัย เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิต

2) โครงการยกระดับศักยภาพแรงงานให้ได้มาตรฐาน

3) โครงการพัฒนาคุณภาพชีวิต เพื่อพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงสถานการณ์โลก

5. การประชาสัมพันธ์เพื่อแนะนำโครงการและรับฟังความคิดเห็นจากหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชนที่เกี่ยวข้อง

กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายการสัมมนาเพื่อแนะนำโครงการและรับฟังความคิดเห็นจากหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชนที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย

- 1) ผู้บริหาร ผู้แทนระดับจังหวัดจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น ผู้ว่าราชการจังหวัด สำนักงานจังหวัด แขวงทางหลวง แขวงทางหลวงชนบท ขนส่งจังหวัด สำนักงานการท่องเที่ยวองค์การบริหารส่วนจังหวัด สำนักงานโยธาธิการและผังเมืองจังหวัด เป็นต้น
- 2) ผู้บริหารภาคเอกชนและผู้ประกอบการ เช่น สภาอุตสาหกรรมจังหวัด หอการค้าจังหวัด สภาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวจังหวัด ผู้ประกอบการขนส่งและโลจิสติกส์ผู้ประกอบการโรงแรมและผู้ประกอบการท่องเที่ยว เป็นต้น

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

- 1) กลุ่มเป้าหมายได้รับทราบภาพรวมโครงการขอบเขตการศึกษา กรอบแนวคิดการพัฒนาของโครงการ รวมทั้งแผนการดำเนินการศึกษาโครงการและระยะเวลาในการดำเนินงาน
- 2) กลุ่มเป้าหมายได้ร่วมแลกเปลี่ยน ให้ข้อมูล แสดงความคิดเห็น และข้อเสนอแนะต่อการศึกษาของโครงการ และแนวคิดทิศทางการพัฒนาโครงการ ในพื้นที่ต่าง ๆ
- 3) คณะผู้ศึกษาได้รับข้อเสนอแนะ ความคิดเห็น และประเด็นที่ต้องพิจารณาเพิ่มเติมที่เป็นประโยชน์ไปพิจารณาประกอบในการการศึกษาและแนวคิด ทิศทางการพัฒนาโครงการอย่างเหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการของพื้นที่ และยกระดับศักยภาพการพัฒนาต่อไป

หน่วยงานเจ้าของโครงการ

สำนักส่งเสริมระบบการขนส่งและจราจรในภูมิภาค สำนักงานนโยบายและแผนการขนส่งและจราจร
เลขที่ 35 ถนนเพชรบุรี แขวงทุ่งพญาไท เขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร
โทรศัพท์ : 0-2215-1515 ต่อ 3041, 3042, 3045

กลุ่มบริษัทที่ปรึกษา

บริษัท โชติจินดา คอนซัลแตนท์ จำกัด

เลขที่ 1473/4 อาคารโชติจินดา ซอยพัฒนาการ 31/1 ถนนพัฒนาการ แขวงสวนหลวง เขตสวนหลวง
กรุงเทพมหานคร 10250
โทรศัพท์ : 0-2318-7235
อีเมล : chotichinda@chotichinda.com

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

เลขที่ 239 ถนนห้วยแก้ว ตำบลสุเทพ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ 50200
โทรศัพท์ : 053-941-300 โทรสาร : 053-217-143
อีเมล : contact@cmu.ac.th

บริษัท ดีเคดี คอนซัลแตนท์ จำกัด

เลขที่ 1199 อาคารปิยวรรณ ชั้น 8 ถนนพหลโยธิน แขวงพญาไท เขตพญาไท กรุงเทพมหานคร 10400
โทรศัพท์ : 0-2619-9931 โทรสาร : 0-2619-9932
อีเมล : dc@decade.co.th